अंक ५१ वा वर्ष ५५ वे

विनयन

नियतकालिक : २०२०-२१

खान्देश कॉलेज एज्युकेशन सोसायटीचे

शिक्षणशास्त्र आणि शारीरिक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, जळगाव

(NAAC Reaccredited 'A' Grade)

प्राध्यापक प्रबोधिनी अंतर्गत
ई–कंटेंट विषयावर प्रा. गुल्हाणे
अमरावती यांचे व्याख्यान

जळगाव विभाग
आंतरमहाविद्यालयीन
हॅन्डबॉल स्पर्धा

जळगाव विभाग
आंतमहाविद्यालयीन
हॅन्डबॉल स्पर्धेचे उद्घाटन

विद्यापीठ निर्देशानुसार आयोजीत
महापुरुष अभिवादन समारंभ

खान्देश कॉलेज एज्युकेशन सोसायटीचे

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय आणि शारिरीक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, जळगाव

विनयन

नियतकालिक २०२०–२०२१

: प्रकाशक :

प्राचार्य डॉ. अशोक राणे

उपप्राचार्य डॉ. केतन चौधरी

प्रा. निलेश जोशी

: संपादक :

प्रा. स्वाती चव्हाण

प्रा. पंकज पाटील

: विद्यार्थी प्रतिनिधी :

इंगळे खुशबू राजेंद्र

पावरा सुनिता सुरसिंग

: छायाचित्र :

श्री. मोहन चौधरी, विजय चव्हाण

: मुद्रक :

अथर्व पब्लिकेशन्स्

शॉप नं. २, नक्षत्र अपार्टमेंट, शाहूनगर हौसिंग सोसायटी,

तेली समाज मंगल कार्यालयासमोर, जळगाव– ४२५ ००१. **संपर्क :** ९४०५२०६२३०

या अंकात व्यक्त झालेल्या मतांशी प्रकाशक, संपादक मंडळ सहमत असेलच असे नाही.

अंतरंग

अ.न.	नाव	विषय
१	स्विटी प्रभाकर तायडे	विद्यार्थी ११
२	स्विटी प्रभाकर तायडे	छात्र फेल क्यो होते है ??? ११
३	स्विटी प्रभाकर तायडे	हिंदी कि दशा १२
४	स्विटी प्रभाकर तायडे	Life 12
५	रोहिणी भास्कर तायडे	शब्द १३
६	भावना वामन झाडगे	'म' मऱ्हाटीचा १३
७	भावना वामन झाडगे	निर्भया १४
८	भावना वामन झाडगे	हास्यतरंग १६
९	किशोर हरी चव्हाण	कौतुकावर अंकुश १६
१०	अंकिता विजय मगर	माझा जिल्हा माझा अभिमान १७
११	रोमाली अशोक वाघुळदे	महाराष्ट्र देशा १८
१२	रोमाली अशोक वाघुळदे	माहेर २०
१३	सोनाली पांडुरंग पाटील	Soldiers Daughter २०
१४	गिरीश भगवान सैंदाणे	ओझोन छत्री का महत्त्वाची आहे (संग्रहित लेख) २१
१५	सुवर्णा छगन अंबोरे	रक्षाबंधन २२
१६	सुवर्णा छगन अंबोरे	दान २२
१७	सुवर्णा छगन अंबोरे	मैत्री २३
१८	सुवर्णा छगन अंबोरे	आई २३
१९	सारिका प्रकाश कोळी	रेतीचा कण २४
२०	सारिका प्रकाश कोळी	खोप्यामधी खोपा २५
२१	विशाखा अटवाल	सांज २५
२२	चेतना मधुकर वानखेडे	जीवन म्हणजे काय २६
२३	दिक्षा रमेश आठवले	खरा तो एकची धर्म २६
२४	राज महेंद्र देशमुख	'द' काश्मीर फाईलच्या निमित्ताने २७
२५	डॉ. शैलजा भंगाळे	Research Center 30
२६	मोनिका रमेश साळुंके	राष्ट्रभाषा के बारे में गांधीजीके विचार ३२
२७	माधुरी भारत पगारे	माहिती तंत्रज्ञानाचा विद्यार्थ्यांवर होणारा परिणाम ३३
२८	Snehal R. Chkhale	VISVA- BHARTI 34
२९	दिक्षा रमेश आठवले	माहितीचा अधिकार काळाची गरज ३७
३०	रेखा शिवाजी हरणे	मी पाहिलेली महामारी ३७
३१	दिक्षा रमेश आठवले	Degree Obbreviations ३९
३२	हिमशुका सतिष पाटील	क्यो डर लगता है ४०

३३	वर्षा सुनिल सैंदाणे	भयंकर कोण? कोरोनाचा कहर की अफवांचा जहर.........	४०
३४	प्रा. प्रविण कोल्हे	राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग वार्षिक अहवाल................	४२
३५		राष्ट्रपुरुष लोकमान्य टिळक पुण्यतिथी कार्यक्रम अहवाल ...	४५
३६		हिंदी विभाग अहवाल......................................	४६
३७		महात्मा गांधी व लालबहादूर शास्त्री जयंती अहवाल........	४६
३८		शिक्षक दिन कार्यक्रम अहवाल..............................	४६
३९		विज्ञान मंडळ अहवाल......................................	४७
४०		विद्यार्थी कल्याण विभाग अहवाल...........................	४८
४१		भूगोल मंडळ अहवाल......................................	४८
४२		नेट व सेट कार्यशाळा अहवाल..............................	४९
४३		लैंगिक छळ निवारण कक्ष अहवाल	४९
४४		संशोधन कक्ष अहवाल......................................	५०
४५		शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ चा अहवाल	५१
४६		Student Council for College Work 2020-21	५४
४७		महिला लैंगिक शोषण तक्रार निवारण समिती...............	५५
४८		अहवाल विभाग...	५५

अध्यक्षांचे मनोगत...

खान्देश कॉलेज एज्युकेशन सोसायटीच्या शिक्षणशास्त्र आणि शारीरिक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयात एकूण ५६ वर्षांची उज्वल शैक्षणिक, सांस्कृतिक आणि सामाजिक परंपरा व शैक्षणिक गुणवत्ता यांचे नियमित संवर्धन होऊन विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास केला जातो. यासाठी व्यवस्थापन परिषद सातत्याने मार्गदर्शन करून नियंत्रण करीत आहे. शासनाच्या आणि विद्यापीठाच्या सर्व योजनाचा महाविद्यालयात लाभ मिळण्यासाठी प्राचार्य आणि सर्व शिक्षक व कार्यालयीन कर्मचारी सतत कार्यरत असतात. यामुळे महाविद्यालयाचे एनसीटीई आणि NAAC या संस्थेकडे नियमित अहवाल सादर केलेले असून शिक्षणाचा दर्जा सतत उंचावत राहण्यासाठी सर्व स्टाफ कार्यमग्न असतो.

या महाविद्यालयात बी.एड.,एम.एड., बी.पी.एड. आणि एम.पी.एड. या शिक्षणक्रमांचे अध्यापन केले जाते. तसेच शिक्षणशास्त्र आणि शारीरिक शिक्षणशास्त्र संशोधन मार्गदर्शक म्हणून मान्यता आहे. आजपर्यंत ५० पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी शिक्षणशास्त्र विषयात पीएच.डी. पदवी संपादन केली आहे. तसेच अनेक विद्यार्थी संशोधन करीत आहे. या महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांचा खेळ आणि क्रीडा क्षेत्रात विविध कौशल्य विकसित करण्यासाठी संस्थेने एकलव्य क्रीडा संकुलाची उभारणी करून खेळासाठी अद्ययावत सुविधा उपलब्ध केल्या आहेत. महाविद्यालयात खेळातील कौशल्य विकसित होण्यासाठी विद्यापीठ मान्यता प्राप्त प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम सुरू केले आहेत. महाविद्यालयातील अनेक विद्यार्थ्यांनी फी सवलत घेऊन सदर प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम पूर्ण केला आहे.

राष्ट्रीय स्तरावर नवनवीन शैक्षणिक विषयांवर महाविद्यालयात राष्ट्रीय व विद्यापीठ स्तरावरील परिषदांचे व चर्चासत्रांचे नियमित आयोजन केले जाते. त्यामुळे विद्यार्थी आणि शिक्षक यांच्यात शैक्षणिक विचारांचे आदान-प्रदान होते. तसेच हुशार व गरजू विद्यार्थ्यांना संस्थेच्या स्तरावर शिष्यवृत्ती देऊन आर्थिक मदत केली जाते, तसेच सवलतीच्या दरात वसतिगृहाची सुविधा दिली जाते. महाविद्यालयातील विद्यार्थी दरवर्षी विद्यापीठ परीक्षेत गुणवत्ता यादीत झळकतात. त्यामुळे दरवर्षी विद्यार्थ्यांमध्ये प्रवेश घेण्यासाठी स्पर्धा असते. महाविद्यालयाच्या विनयन वार्षिक अंकास शुभेच्छा !!!

– प्रज्ञावंत नंदकुमार बेंडाळे

अध्यक्ष, के.सी.ई.सोसायटी, जळगाव

प्राचार्यांचे मनोगत...

प्रिय विद्यार्थी मित्रहों,

खान्देश कॉलेज एयुकेशन सोसायटीचे शिक्षणशास्त्र आणि शारीरिक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयाचे शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ नियतकालिक 'विनयन' प्रकाशित करताना आनंद होत आहे. आपल्या महाविद्यालयाला ५५ वर्षे पूर्ण झालेली आहे. महाविद्यालयाचे व्हीजन ''यावजीवम्मधिते विप्र:'' असे आहे. प्रत्येक शिक्षकाने आजीवन शिक्षण सुरु ठेवून ज्ञानदान करीत जावे असा बोध आपणाला घेता येईल. महाविद्यालयाचे मिशन "To impart relevant quality training programmes of education to students to make them knowledgeable, competent skillful teachers for the emerging society." असे आहे. यातुन महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना विविध गुणवत्तापूर्ण शिक्षणाच्या माध्यमातून सुजाण, कार्यक्षम आणि कुशल शिक्षक तयार करण्याचा सतत प्रयत्न असतो. यासाठी व्यवस्थापन मंडळाचे अध्यक्ष मा.नंदकुमार बेंडाळे व व्यवस्थापन मंडळातील सर्व सन्माननीय सदस्यांचे मोलाचे मार्गदर्शन व सहकार्य मिळत असते.

मा. न्यायमूर्ती वर्मा आयोगाने केलेल्या शिफारशीनुसार संपूर्ण देशात एन.सी.टी.ई. रेग्युलेशन ॲक्ट २०१४ नुसार या वर्षापासून बी.एड., एम.एड., बी.पी.एड. या शिक्षणक्रमांचा कालावधी दोन वर्षाचा झाला आहे. कार्यक्षम व गुणवत्तापूर्ण शिक्षक तयार होण्याच्या दृष्टीने अभ्यासक्रमात अमूलाग्र बदल झाला आहे. त्यात योग, कला आणि संगीत शिक्षण तसेच आंतरवासिता उपक्रम यासारख्या नविन आशयज्ञानाचा समावेश अभ्यासक्रमात झालेला आहे. त्यामुळे शिक्षक होण्याच्या ध्येयाने प्रेरित झालेल्या विद्यार्थ्यांनीच या शिक्षणक्रमात प्रवेश घेतला आहे या दोन वर्ष अभ्यासक्रमाची फलश्रुती भविष्यात निश्चितच दिसेल.

या वर्षात बी.एड्. शिक्षणक्रमास एकूण १५०, एम.एड., ९ बी.पी.एड.१०० आणि एम.पी.एड्.ला ३० विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतलेला असून प्रथम वर्षाचा या सर्व प्रथम वर्षाचा निकाल सरासरी ९५ टक्के पेक्षा जास्त आहे. एस.वाय.एम. पी.एड. विभागांचा निकाल ९६ टक्के, एस.वाय.बी.पी.एड. ८५ टक्के एस.वाय.बी.एड. विभागाचा निकाल ९६ टक्के आणि एस.वाय.एम.पी.एड. ९५ टक्के आहे. या सर्व यशवंतांचे मनापासून अभिनंदन!

महाराष्ट्र शासनाच्या ना-हरकत प्रमाणपत्र समितीने आणि विद्यापीठाच्या समितीने महाविद्यालयाची पाहणी करून सर्व विभागांना ना-हरकत प्रमाणपत्र प्रदान केले आहे. त्यानुसार विद्यापीठाने सर्व विभागांना संलग्नता प्रदान केलेली आहे.

महाविद्यालयाच्या संशोधन विभागातंर्गत ३ प्राध्यापकांनी संस्था पातळीवर संशोधन प्रकल्प हाती घेतले आहे. तसेच महाविद्यालयातील पीएच.डी. मार्गदर्शक प्राध्यापकांच्या मार्गदर्शनानुसार दोन विद्यार्थ्यांना पीएच.डी.पदवी प्रदान झालेली आहे. वर्षभरात महाविद्यालयात विविध मान्यवर प्राध्यापकांनी नैमित्तिक भेटी देऊन विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केलेले आहे. तसेच शासनाचे, विद्यापीठाचे, यु.जी.सी. कडून आलेल्या पत्रानुसार विविध सामाजिक आणि शैक्षणिक उपक्रमांचे व क्रीडा स्पर्धांचे यशस्वीरित्या आयोजन करून संबंधीत विभागांना अहवाल सादर केलेले आहे.

प्रत्येक विद्यार्थी आणि शिक्षकाने आहार, विहार आणि विचारांचे आचरणात पालन केल्यास सक्षम, सुजाण नागरिक निर्माण होण्यास मदत होते. म्हणून प्रत्येकाने आपल्या मनावर अधिराय प्रस्थापित करता यावे यादृष्टीने कर्तव्य निष्ठेची जाणीव ठेवून संयमी जीवन जगले पाहिजे. त्यासाठी सदैव मन प्रसन्न ठेवून आचरण केले पाहिजे.

विनयन नियतकालिकाच्या या अंकासाठी लेखन करणाऱ्या सर्व विद्यार्थ्यांचे आणि शिक्षकांचे मनापासून अभिनंदन करतो व विनयन या नियतकालिकास हार्दीक शुभेच्छा देतो.

डॉ.अशोक रामचंद्र राणे
प्राचार्य

संपादकीय

प्रिय विद्यार्थी मित्रांनो,

प्रिय, विद्यार्थी शिक्षक मित्र मंत्रिनींनो, विनयन या नियतकालिकेचा अंक आपल्या हाती देतांना विशेष आनंद होत आहे. आमच्या महाविद्यालयातील 'विनयन' या नियतकालिका मार्फत आम्ही आमच्या महाविद्यालयातील कामकाज आणि विशेष उपक्रमांचा सारांश मांडण्याचा एक प्रयत्न विद्यार्थ्यांच्या सहाय्याने करीत असतो. विद्यार्थी अभ्यासपूरक विविध उपक्रमांच्या माध्यमातून त्याचे सुप्त कलाविष्कार आणि गुण प्रदर्शित करीत असतात. या प्रशिक्षण करीत असतात. या प्रशिक्षण महाविद्यालयात शिक्षक आणि विद्यार्थी असे जिव्हाळयाचे नात अनुभवलं जे कॉलेज जीवनात कधीही अनुभवल नव्हत अशी आपली बोलकी प्रतिक्रिया आपण नोंदवून गेल्यामुळे या बदलत्या काळातही गुरु-शिष्य नात्यातील धार कायम ठेवून आपण महाविद्यालयाचे नाव यशो शिखरावर न्याल यात शंका नाही. आपल्यातील सृजनशीलता, विविध उपक्रम, रांगोळी स्पर्धा, नाट्यछटा, स्पर्धा परीक्षेतले यश, प्राध्यापकांचे विशेष प्राविण्य यश, याचा उल्लेख विनयन मथुन आम्ही जिवत ठेवणार आहोत.

कोविड- १९ महामारीमुळे दूर दुश्य प्रणाली पध्दतीने विद्यार्थ्यांना राष्ट्रीय सेवा योजनेतून समाजकार्य, विविध सांस्कृतिक कार्यक्रम सहभाग, विविध स्पर्धा यातून सहभाग नोंदविणे प्राचार्यांनी भाग पाडले.

विनयनसाठी डॉ. अशोक राणे, सर उपप्राचार्य डॉ. डॉ केतन चौधरी आणि प्रा. निलेश जोशी व सर्व प्राध्यापक वृंदाचे मोलाचे सहकार्य लाभले धन्यवाद !

संपादक

प्रा. डॉ. स्वाती वसंतराव चव्हाण

प्रा. पंकज रविंद्र पाटील

विद्यार्थी

– **तायडे स्वीटी प्रभाकर**
द्वितीय वर्ष बी.एड.

टीचर आपकी कसम, मॅडम आपकी कसम,
सारी रात पडते हम फिर भी नंबर पाते कम,
बताओ क्या करे हम...।

पहिला नंबर है अंग्रेजी जिसमे तलती
गरम जलेबी
बताओ क्या करे हम...।

दुसरा नंबर है हिंदी जिसके माथे बिंन्दी
बताओ क्या करे हम...।

तिसरा नंबर हे गणित जिसमे धुला हुआ अमृत
बताओ क्या करे हम...।

चौथा नंबर है इतिहास जिसमे लिखा हुआ है
बकवास बताओ क्या करे हम...

पाचवा नंबर है भूगोल जिसमे सारे दुनिया गोल
बताओ क्या करे हम...।

टीचर आपकी कसम, मॅडम आपकी कसम,
सारे रात पडते हम फिर भी नंबर पाते कम
बताओ क्या करे हम...।

छात्र फेल क्यो होते हैं...???

– **तायडे स्वीटी प्रभाकर**
द्वितीय वर्ष बी.एड.

साल मे हे कोण ३६५ दिन
बचा लो उस मे से एक दिन
बचे बाकी ३६४ दिन
आओ हिसाब लगाए
रोज १२ घंटे सोट है।
सब मिलाकर १८२ दिन होते है।
और १८२ दिन बन जाते है।
नहाने धोने मे, खाने-पीने में, जो ५ घंटे लगते है।
वह ३० दिन बन जाते है।
बाकी १५२ दिन बच जाते है।
साल मे ५१ रविवार आते है।
अब हमारे पास है १०१ दिन
२५ दिन त्योहार मनाये जाते है।
बाकी ७६ दिन बच जाते है।
दिन ५० छुटिया सर्दीयो की
मिल कर ६० दिन हो जाते है।
बाकी बचे १६ दिन और वो परीक्षा मे बीत जाते है।
और बचाया एक दिन उसी मे तो पढ पाते है
उसमे भी समुद्र जितना पढना होता है।
नदी जितना पर पाते है।
बालटी भर याद रहता है।
ग्लास भर लिख कर आते है।
चुल्लू भर नंबर आते है। और उसी मे हम डूब जाते है
फिर फेल हो जाते है....

हिन्दी की दशा

– तायडे स्वीटी प्रभाकर
द्वितीय वर्ष बी.एड.

जब छोटा होता है कोई बच्चा
तो सबकुछ बोलता है सच्चा
धीरे धीरे शुरू होती है झूट की दास्तां
तो मुश्किल हो जाता है जीवन का रास्ता ।

सभी कहते है हिंदी हमारे हे राष्ट्रभाषा
और हर जीवन की हे आशा
पर मुझे तब होती है निराशा जप पढे लिखे
मंत्री गरीबो को अंग्रेजी मे देते है दिलासा ।

जब गरीब है अनपढ तो कैसे समज पाएगा
और मंत्रीजी का भाषण खुद के पास ही रह जाएगा
जो मंत्री शपथ लेते है हिंदी को सुदृढ बनाते बनाने की
वही असल में बात करते है अंग्रेजी को आगे लाने की ।

विदोशों मे उनकी राष्ट्रभाषा को तबज्जो दी जाती है
जबकी हमारे देश में अधिकतर मंत्रियो को इंग्रजी ही
याद आती है।

संसद है राष्ट्रीय सदन उसमें भी अधिक है अंग्रेजी का चलन
और धीरे धीरे हिन्दी का इस देश में हो गया हे पतन।

हिंदी रह गई केवल नाम मात्र भाषा
यहा मैं करती हु खुलासा।

थोडी सी अपने दिल को दे- दो दिलासा
अगर ऐसा ही हाल रहा तो वस्त्र रुपी अंग्रेजी
भविष्य में पहनो।

हिंदी हमारी है जान,
पर अत्याधिक लोक नही रहे हे मान।

अगर हिंदी को करना है पक्का
तो विदेशी भाषाओ को मारे धक्का ।

यदी हिंदी को मजबूत बनाने के लिए भागे
तो देखना दुनिया पीछे पीछे और हम आगे
क्योंकी किस्से जागे की एकता

हर किसी के मन मे रहेगी एक दुजे के प्रति नेकता
यह मै रही हू देखती की कौन कितने कम समय
में विदेशी भाषाओ को हे फेंकता।

यदी हिन्दी मजबूत हो जाए तो यह लो मान
कीबस अब दुनिया में अपने ही रहेगी शान
और रहे सदा मेरा भारत महान।

Life

- Sweeti Prabhakar Tayade
S.Y.B.Ed

Life is a long journey,
With lots of stations.

Life is an unsolved puzzle,
With a lots of tension.

Life is a book of errors,
Always teaching us lessons.

Life is a wonderful symphony,
providing us smooth Sensation.

Life is a best friend,
Who shares with us various emotions?

Life is just a game,
Acts enjoy playing it.

शब्द...

– रोहिणी भास्कर तायडे
द्वितीय वर्ष बी.एड.

शब्द शोधला तर अर्थ आहे,
वाढला तर कलह आहे.

शब्द सोसला तर सांत्वन आहे,
आणि झेलला तर आज्ञा आहे

शब्द अक्षय पण आहे आणि...
निःशब्द पण आहे...

शब्दांनीय शिकवलय,
पडता पडता सावरायला

शब्दांनीय शिकवलय
रडता रडता हसायला...

शब्दांमुळे होतो एखाद्याला घात
आणि शब्दांमुळेच मिळते,
एखादयाची आयुष्यभर साथ...
शब्दांमुळे जुळतात
मनामनाच्या तारा आणि
शब्दांमुळेच चढतो एखादयाचा पारा,

शब्दच जपून ठेवतात, मनामनांच्या
त्या मधुर मधुर आठवणी,
आणि शब्दांमुळेच तरळते
कधी कधी डोळ्यांत पाणी,

हळवी असतात मने जी शब्दांनी
कोलमोडली जातात,

अन् शब्द असतात जादुगर
ज्यानी माणसे जोडली जातात...
(संग्रहित कविता)

'म' मऱ्हाटीचा

– भावना वामन झाडगे
प्रथम वर्ष बी.एड.

''माझ्या मराठी मातीचा लावा ललाटास टिळा,
हिच्या संगाने जागल्या दोऱ्या खोऱ्यातील शिळा...''

या कुसुमाग्रजांच्या मराठीची महिती सांगणाऱ्या ओळी आहेत. आपण म्हणतो मराठी सर्वत्र बोलली गेली पाहिजे तिला जपलं पाहिजे, निदान महाराष्ट्रात तरी मराठी भाषेच्या वापर वापराचा आग्रह म्हणा किंवा अट्टाहास धरला गेला पाहिजे. मराठी ही आपली मायबोली आहे. मराठी भाषेत बोलताना जो ओघवतपणा आहे तो तुम्हाला इंग्रजी भाषेत मुळीच जाणवणार नाही तसेच मराठी शब्दात तुम्ही तुमच्या भावना मत मांडताना ते अगदी काळजापर्यंत पोहोचत, यात कलात्मकतेने ही भाषा मांडता येते.

मी इंग्रजी भाषेच्या अगदि विरोधात आहे, असा भाग नाही. ठिक आहे, तुम्ही तुमच्या मुलांना इंग्रजी शाळेत प्रवेश घेण्यास उत्सुक असताताच आज ती काळाची गरज आहे. पण आपण आपण मराठी भाषिक लोकच मूळात इंग्रजीला महत्त्व द्यायला लागलो मराठी माध्यमांच्याहि चांगल्या शाळा आहेत तिथे मुलांना प्रवेश घेऊन तुम्ही त्यांना 'स्पिकिंग इंग्लीश कोर्स' ला ॲडमिशन घेऊ शकतात. तसेच इंग्रजी वृत्तपत्र वाचायला द्या, इंग्रजी पुस्तक द्या, पुस्तक द्या.

इंग्रजी माध्यमांच्या शाळेल प्रवेश घेणं कितपत योग्य आहे. ज्या पालकांना A , B , C , D व्यतिरीक्त इंग्रजीतील एक अक्षर ही येत नाही ते ही मुलांना इंग्रजी शाळेत घालतात. परंतु तुम्ही घरात त्यांच्याशी इंग्रजीतून, बोललात का? तर नाही यात मुलांना 'धड, घर का ना घाट का' अशी परिस्थिती होते. समाजातील रोजच्या

बोलण्यातील उठण्याबसण्यातील वापर भाषा मराठी आणि शिक्षणाची भाषा यात मुलांची तारांबळ होते.

मराठी ही आपली माय आहे मराठीचे पाहिले अक्षर अ पासून सुरू होते तर 'ज्ञ' पर्यत संपते म्हणजेच माणूस हा अज्ञानातून ज्ञानापर्यत जाण्याचे काम करतो ते मराठीतून होते तेथूनच त्याला ज्ञान प्राप्त होते. मराठी भाषा ही राजभाषा म्हणून ओळखावी यासाठी विधानसभेत वेळोवेळी आपले लोकप्रिय नेते प्रयत्न करता आहे त्यांच्या प्रयत्नांना यश येऊन किमान पहिली ते दहावीपर्यत तरी मराठी भाषा ही अनिवार्य आहे हा ठराव एकमताने मंजूर करण्यात आला.

मराठी भाषा ही हजारो वर्षांपूर्वीही होती राजा सातवाहनच्या दरबारात ही मराठी भाषेतून राजकीय व्यवहार होत असत. शिवाजी महाराजांच्या राज्यभिषेकानंतर त्यांच्या दरबारात मराठी भाषिक प्रशासन होते. मराठीत लेखकांनी खूप दर्जेदार साहित्य लिहीले त्यात विंदा करंदीकर असतील, पु. ल. देशपांडे, कुसुमाग्रज वि. वा. शिरवाडकर, आनंद यादव असे अनेक कवी लेखक होऊन गेले यांचे कथा, कादंबऱ्या, लेख प्रसिद्ध आहे.

''ही मायभूमी ही जन्मभूमी
ही कर्मभूमी ही आमुची महा
वंदनीय अति प्राणप्रिय
ही माय मराठी आमुची
हा आमुचा आहे बाणा
ही आमुची आहे मराठी''

अशा काहीशा ओळींना मराठी भाषेची महती सांगण्यात आली आहे हे काव्य ऐकून नक्कीच मराठी माणसाचे नसानसांतील रक्त आपल्या मराठीसाठी सळसळत राहील.

महाराष्ट्र राज्याची भाषा म्हणजे मराठी संपूर्ण भारतात बोलल्या जाणाऱ्या भाषापैकी मराठी ही तिसऱ्या क्रमांकाची भाषा होय. २७ फेब्रुवारी हा 'मराठी राजभाषा दिवस' म्हणून आपण साजरा करतो तसेच कुसुमाग्रज यांचा ही वाढदिवस असतो. आपली मराठी भाषा समृद्ध वारसा असणारी आहे. मराठी वाचवायची असेल तर मराठी माणसांनीच एकत्र येउन ती वाचवायला पाहिजे. मराठीतून मोठमोठ्या अभ्यासिका उघडल्या पाहिजे. मराठी ही प्रमाणभाषा म्हणून पाहतो, तर आपल्या मराठीच्या अनेक बोली भाषा आहे त्यात वऱ्हाडी बोली, नागपुरी बोली, मावची, तावडी, कोकणी या अनेक मराठीच्याच बोलीभाषा आहे.

आजच्या तरुण पिढिला इंग्रजी भाषेची भुरळ पडली आहे. मराठी भाषा बोलणे, शिक्षण घेणे. मराठीचा वापर करणे हे आपले आद्य कर्तव्य बनले पाहिजे. तरच मराठीचा ऱ्हास होणे थांबेल आणि मानाचा आताच ताज्या याचा घडामोडींमध्ये मराठी भाषेला लढा चालू होता. त्यात आपल्याला यश आले आहे.

राज्यातील स्थानिक प्राधिकरणाच्या कामकाजात मराठी भाषेचा वापर सक्तिचा करण्यासंदर्भात 'महाराष्ट्र स्थानिक प्राधिकरणे (राजभाषा) अधिनियम २०२२ विधेयक' २४ मार्च २०२२ रोजी एकमताने मंजूर करण्यात आले. यामुळे राज्यातील सर्वच सरकारी कार्यालयांच्या कामकाजात मराठी भाषा अनिवार्य झाली आहे. १९६० मध्ये महाराष्ट्र राज्याची स्थापना झाली आहे त्यानंतर राजभाषा अधिनियम १९६४ जानेवारी १९६५ मध्ये मंजुर आणि यात २०२२ मध्ये मराठी भाषेला मान मिळाला. ग्रामपंचायत, सरकारी कार्यालये, जिल्हा परिषद, शाळा, एमआयडीसी, सिडको यांचे शेरे, टिपण्या, अभिप्राय, योजना कार्यक्रम, धोरण, प्रसिद्धिपत्रके, संकेतस्थळे, पोर्टल यात सुद्धा माता मराठी हि अनिवार्य करण्यात आली आहे.

मराठी भाषेला एक प्रकारचा लय आहे, नऊ रस त्यात भरले आहे. त्याचप्रमाणे माझ्या मराठीत ओघवतेपणा आहे. तसेच कणखरतेचा बाणा हि माझ्या मराठी भाषेत आहे. मराठी भाषेचे संवर्धन हि एक आहे काळाची गरज बनली आहे. मराठी भाषेचा गौरव करताना संत ज्ञानेश्वर म्हणतात....

''माझा मराठिची बोलू कौतुके।
परि अमृतातेहि पैजासी जिंके।
ऐसी अक्षरी रसिके । मेळवीन।''

संत ज्ञानेश्वरानी गीतेचे निरुपण मराठी भाषेतूनच केले आहे. त्यांना मराठी भाषे विषयी निस्सीम प्रेम होते. अशी ही माझी मायबोली मराठी तिच्याबददल कितीही मत मांडल लिखाण केल तरी तिची महती न संपणारी आहे.

।।जय महाराष्ट्र जय मराठी।।

निर्भया

– भावना वामन झाडगे
बी.एड प्रथम वर्ष (स्वलिखित लेख)

निर्भया बाप रे! हा शब्द जरी नुसता उच्चारला ना तरी अंगावर शहारे आल्याशिवाय राहत नाही. आजची निर्भया खरंच सुरक्षित आहे का? निश्चितच प्रत्येकाच उत्तर नाही आहे.

''जीवन हि एक अशी दोर आहे
तोल गेला तर हरून जातो
आणि सांभाळला तर जिऊन जातो.''

हि परिस्थिती का निर्माण झाली? या साठी कोण जबाबदार आहे? असे एक ना अनेक प्रश्न आपल्या मनात घर करून राहतात आपल्या प्रश्नाचे उत्तर आपल्याला भेटत नाही. तोच आणखी एक ना अनेक निर्भया पुन्हा निर्माण होतात. यावर उपाय काय करावे ज्याला त्याला प्रश्न पडलेला असलो यासाठी धावपळीच्या, धकाधकीच्या जिवनात आजची बदललेली मानसिकता सर्वात जास्त कारणीभुत ठरते. आज प्रत्येकाला तारेवरची कसरत करावी लागत आहे.

आजच्या युगात स्त्री ही अजिबात सुरक्षित नाही, ती घरातून काही कामानिमित्त बाहेर गेली किंवा नोकरी करणाऱ्या महिला महाविद्यालयीन युवती नीट संध्याकाळी व्यवस्थितरीत्या परत येतीलच याची शाश्वती आता राहि-ली नाही. पावलोपावली राक्षस चावा घ्यायला बसलेले असतात. स्त्रीयांकडे बघण्याच्या दुष्टीकोनच जणू बदलून गेला, मोर्चे निघतात कँडल मोर्चा, आंदोलन निदर्शने होतात त्यात राजकारणी नेते, पुढारी आपआपली पोळी भाजून काढतात ४-८ दिवसात सर्वच जण विसरून जातात.

या नराधमांसाठी कितीही कायदे तयार झाले, तरी त्यांना तसुभरही फरक पडत नाही. आपण म्हणतो 'पुढच्याच ठेस मागचा शहाणा' या म्हणीप्रमाणे वागण्याचा कल नाही तर मागचा उलट त्यापेक्षा एक पाऊल पुढे असतो. आपण, आज पाश्चिमात्य अनुकरण करतोय, आज स्त्रियांना सर्व बाबतीत स्वातंत्र्य आहे. पण त्या स्वातंत्र्या बरोबर आपण आपले नैतिक मूल्य मर्यादा सोडून वा-गतोय. आपल्या भारतीय संस्कृतीतील नीतीमूल्ये आपण जोपासत नाही. लोकांची नितीमत्ता आज खालावली आहे या फास्टट्रॅकच्या जमान्यात आपण जणू आकाशाला गवसणी घालण्याचा प्रयत्न करतोय पण त्या नादात आपण आपली संस्कृती आपली मूल्ये पायी तुडवत आहे आणि पुढे जात आहोत.

प्रसारमाध्यमे, वृत्तपने, टि. व्ही. मोबाईल या माध्यमाचा सर्रास वापूर सुरू आहे. त्यात जे चांगल घेण्यासारखं आहे. ते न घेता वाइट घेण्याचा कल आजच्या युवापिढीमध्ये आता दिसून येतो. त्यावर कोणाचे बंधन नाही. मर्यादा नाही. पावलापावलांवर आज नराधम बसलेले आहे आणि ते केव्हा कोणाचे लचके तोडतील हे सांगता येत नाही. माणुसकीला काळीमा फासणारे वर्तन हे नराधम करतात स्त्री म्हणजे यांच्यासाठी उपभोगाची वस्तु बनली आहे. तिच्याकडे फक्त वासनेच्या नजरेने बघीतल जात.

जो व्यक्ती स्त्रीचा आदर करतो, स्त्रीला दैवी शक्ती मानतो, तिच्या इच्छा आकांक्षाना महत्त्व देतो. तो पुरुष आयुष्यात नेहमी सुखी आत्मसमाधानी असतो ही सत्य परीस्थिती आहे. पूर्वी मर्यादा, रीतीरीवाज पाळले जाय-चे, स्त्रीया घराबाहेर पडत नसत, कोणी गावचे पाटील सरपंच, वडिलधारी मंडळी घरात आल्यावर चहा पाणी पुरुष मंडळी- आणत किंवा स्त्रीया डोक्यावर पदर घेऊन पुढे येत तर, येथे संस्कारमूल्यांच जतन केल जात असे तसेच पूर्वी एकतेमुळे आपलं अस्तित्व कायम राहत असे. आता विभाजनामुळे सर्वांचे पतन झाले. आधी एकत्र कुटुंबपद्धतीमुळे स्त्री-पुरुष यांच्यावर घरातील कुटुंब प्रमुखांचा दबदबा असायचा. २५-३० लोकांचे एकत्र कुटुंब असायचे. त्यात सर्व वयोगटातील लहान-मोठे मंडळी एकत्रित बांधलेले असत. यातूनच त्यांच्या विचारांची देवाण-घेवाण होऊन थोरांच्या कुटुंब प्रमुखाच्या निर्णयाला सर्वमान्य करायचे एकूणच तिन ते चार पिढीचे लोक एकत्र राहत. कुटुंब प्रमुखाच्या निर्णयात कोणी हि पण, परंतु, किंतु नसायचे आज ती परीस्थिती बदलली आहे.

आज एकत्र कुटुंबपद्धती तर नाहीच नाही, पण घरात जर चार, लोके असले तरी ते चार वेगवेगळ्या विचारांचे असतात यात समज कोणामध्ये दिसून येत नाही. जो तो

म्हणतो माझेच खरे पूर्वी दंतकथा सांगणाऱ्या नाग, आजी आजोबांची जागा आता इथे मोबाईल ने घेतली आहे. आईवडिल स्वतःहून त्या मुलांना मोबाईल देतात आणि कौतुकाने सांगतातही नाही त्याला मोबाइल कळतो मोबाईल दिल्यावर शांत होतो. रडत नाही त्याला गेम ही खेळता येतो. अशा पालकांच्या बुद्धीची कीव कराविशी वाटते. आजिने सांगितलेल्या कथांचा इतका चांगला परिणाम होऊन विचार परिवर्तन व्हायचे तर आता मोबा-ईलमध्ये चांगले काय वाईट काय? हेच मुलांना कळत नाही यातून निर्माण होतात निर्भया. कुंभार ज्यावेळी मातीच्या गोळ्याला जसजसा आकार देतो तसा घडा घडत जातो. आपले ही तसच आहे. लहानपणी आपला मेंदू मन अगदी कोराकरकरीत असत, त्यावर एकदा जे कोरल गेलं ते कायमस्वरूपी राहुन त्याच्या वर्तनातूनही ते जाणवतं ते चांगल असो वा वाईट मुल म्हणजे देवाघरची फुल असतात त्यांना आपण बोट धरून चालवायला शिकवतो तेव्हा ते शिकत, म्हणजेच आपण त्यांना ज्या दिशेने नेऊ त्या दिशेने ते जातात. मुलांना घडवत असताना घरातील वातावरणाबरोबर समाजातील मित्रपरीवार शे-जारी, सभोवतालची परिस्थिती याचा प्रभावही मुलांच्या वागण्यातून जाणवलो. त्यातुनच भावी पिढी घडत जाते. म्हणन घरातूनच नीतिमूल्ये मुलांमध्ये रुजवावी लागतात.

पण आज आईवडील दोघेही कामानिमित्त दिवसभर बाहेर असतात. सहा महिन्याच्या बाळापासून आईवडील मुलांना पाळणाघरात ठेवतात, नाहीतर मुल सांभाळण्यास बाई ठेवतात यात कुठे, दंतकथा सांगणारी आजी त्यांना माहित नसते आणि आपली नैतिक मूल्ये रुजवणारी आई-वडील ही दिसत नाही. यातच सर्वकाही आलं त्यामुळे पालकांना त्यांच्या आवडीनिवडी कळत नाही ज्या वयात मुलांना आईवडीलांच्या प्रेम, वात्सल्याची गरज असते त्यावेळी मुल पाळणाघरात असतात. मुलाना जिवापाड जपणार कुणी नसतं. नंतर ते थोडेसे मोठे झाल्यावर कोणला भेटतात. दिवसभर काय करतात. याची खबर आईवडीलांना नसते. यातूनच मुलं वाईट संगतीला लागतात आणि नको त्या प्रकारचे व्यसन त्यांना जडतात.

यातूनच, विकृती निर्माण होते आणि चोऱ्या-माऱ्या, दरोडे, अत्याचार, बलात्कार सारख्या घटना घडतात तसेच स्त्रीयांना स्वातंत्र्य आहे म्हणून पटेल ते करायच हे चुकीच घरातून बाहेर निघण्यास स्वातंत्र्य आहे. तसेच शिक्षणात सवलत आहे. अनेक कायदे स्त्रीयांच्या बाजूने म्हणून मनमानी करण हे ही चुकीच आहे. आपली वेशभुषा आणि केशभुषा भारतीय संस्कृतीला साजेल अशी असावी. काही स्त्रीयांना युवतींना राग येईल पण मैत्रीणीने अशी जिन्स घेतली म्हणून मलाही तशीच पाहिजे. सँडलही अशीच पाहिजे. मोबाईल, शृंगारसाहित्य वस्तु यात येतात.

हेवा दाव्याची विचारसरणी आपल्या मुलींमध्ये आहे. हेवा करायचाच झाला तर तुम्ही अभ्यासाचा करा, करीयर घडवण्याचा करा. इर्षेची वृत्ती सोडा संकोचित राहु नका. मनमोकळेपणे जगा.

एखादी युवती सडपातळ बांध्याची आहे म्हणून पण तिला जिन्स शोभेलही कदाचित! जर एखादी मुलगी स्थूल आहे तिलाकशी जिन्स शोभेल, ती मुलगी पुढे गेल्यावर मागे मुलांच्या घोळक्यात जे विचित्र शब्द ऐकायला येतात. ते भयंकर घाणेरडे, किळसवाणे असतात. हि आजची परीस्थिती आहे. जर फॅशन केली तरच कोणी ओळखेल? नाहीतर काकूबाई म्हणेल अस तर नाही ना! साधी, राहणी उच्च विचारसरणी ठेवा. आपल्याला शोभेल असाच पेहराव आपण ठेवावा. काही अंशी आपण ही त्यास तितकेच जबाबदार आहोत. फॅशन करा पण आपल्याला शोभेल अशीच 'पचेल तेवढेच खावे आणि शोभेल असेच रहावे' भारतीय स्त्रीयांचा, मुलींचा पेहराव इतका सुंदर आहे. खरच पण आपण पाश्चिमात्य संस्कृतिचं इतकं अनुकरण करतोय त्याचा आपल्यावर इतका प्रभाव झाला आहे की मूळ भारतीय संस्कृतीचे पाळंमुळंच आपण स्वतः उखडवत चाललोय आपली नैतिक मूल्य, संस्कृती, हे सर्वकाही लोप पावताना दिसत आहे.

उठा! तरुणांनो जागे व्हा भारत वाचवा संस्कृती वाचवा, मूल्ये जोपासा.

हास्यतरंग

– भावना वामन झाडगे
बी.एड प्रथम वर्ष

पति : आज घर खूप छान आवरलेले दिसतेय,
तुझं व्हॉटसअप बंद होत का आज?

पत्नी : नाही हो...
फोनचा चार्जर सापडत नव्हता तोच शोधण्याच्या
नादात घर, आवरलं नाहीतर मला वेळ कुठे असतो.
हा...हा...हा...हा...हा...

तुमचं इंग्रजीवर किती ही प्रभुत्व असल तरी
कुत्रे पाठीमागे लागल्यावर हाड...हाड...कराव लागत
Excuse me म्हणून चालत नाही.
हा...हा...हा...हा...हा...

एकदा एक कंजुस जंगलातून जात असतो
तेवढ्यात त्याच्या पायात काटा घुसतो...
कंजूस काटा काढत, स्वतःशीच म्हणतो
आयला बरे झाले चप्पल घालून नाही आलो ते
नाहितर चप्पलला होल पडले असते.
हा...हा...हा...हा...हा...

माणसाचा जन्म होतो खाटावर
लग्न होत पाटावर
तेराव होत घाटावर
पण आयुष्यभर लक्ष मात्र नोटांवर

कौतुकावर अंकुश

– किशोर हरी चव्हाण
द्वितीय वर्ष बी.एड.

प्रशंसा, पुरस्कार, सन्मान कोणाला नको असतात, हल्लीच्या डिजिटल युगात तर एकेका लाईक्स, कॉमेन्ट्साठी अनेक जण रात्र-रात्र जागून काढताना चारचौघात आपले कौतुक व्हावे, सन्मान मिळावा असे वाटणे ही तर मानवाची सहजवृत्ती, 'आम्ही' कवतिकाचे धनी असे तुकोबांनीही म्हटले आहे. मात्र हे कौतुक कधी, कुठे, कोणाकडून आणि कशासाठी? या चार 'क' करांची समर्पक उत्तर मिळत नाहीत, तोवर कोणताही पुरस्कार स्वीकारणे इष्ट नसते. तेवढे तारतम्य अंगी, असावे लागते. परंतु अशा शहाणपणाचाच विसर पडल्याने हल्ली पुरस्कार आणि कौतुक सोहळ्याचे पेव फुटले आहे. साहीत्यिक, कलावंत, प्रज्ञावंत खेळाडू अथवा सामाजिक क्षेत्रात कार्य करणा पाठीवर कौतुकाची थाप पडली तर त्यात वावगे असे काही नाही. समाजातील अशा घटकांचे कौतुक व्हायलाच हवे. परंतु एखाद्या अज्ञात अशा खाजगी संस्थेकडून पुरस्कार स्वीकारून आपली पाठ थोपडून घेण्यात सरकारी अधिकारीही मागे नसतात.

त्यामुळेच की काय शासकीय अधिकारी कर्मचाऱ्यांना यापुढे कोणत्याही संस्थेकडून पुरस्कार स्वीकारण्यापूर्वी सरकारची परवानगी घेणे बंधनकारक करण्यात आले शिवाय असे पुरस्कार फक्त प्रशस्तीपत्र अथवा सन्मानचिन्ह अशा स्वरुपातच स्वीकारता येतील रोख रक्कम, सोने, चांदी वा इतर कोणत्याही मौल्यवान धातू स्वरूपातील सन्मानचिन्ह वा वस्तू स्वीकारता येणारे नाही. अशा प्रकारची नियमावली राज्य सरकारच्या सामान्य प्रशासन विभागाने नुकतीच जारी केली आहे. या निर्णयामागचा हेतू स्पष्ट करण्यात आला नसला तरी स्वच्छ पारदर्शक प्रशासनासाठी अशाप्रकारच्या शर्तींची गरज होतीच. कारण कोणतेही तारतम्य न ठेवता सरसकट कौतुक स्वीकारण्याची चढाओढ सध्या फारच बोकावली आहे. पुरस्कारासाठी

नव्या अटी आणि लागू करण्यामागे कदाचित हा गोंधळ, वाद टाळण्याचा हेतू असावा. पुरस्कार स्वीकारण्या संदर्भात जसे नियम केले आहे आहेत, तसे पुरस्कार देणाऱ्या संस्थेविषयीदेखील काही पूर्वअटी घालण्यात आल्या आहेत. वास्तविक, अखिल भारतीय सेवा नियम : १९६८ च्या नियम १२ मध्ये भारतीय प्रशासकीय सेवेतील अधिकाऱ्यांनी खाजगी संस्थेकडून पुरस्कार स्वीकारताना काय खबरदारी घ्यावी या संदर्भात स्पष्ट तरतूदी आहेत परंतु या अटीची सर्रास पायमल्ली होताना दिसते.

विशेषतः नागरी बँका, साखर कारखाने, पतसंस्थाचे पदाधिकारी पुरस्काराच्या नावाखाली परदेश दौरे करत असतात त्यावर लाखो रुपये खर्च होतात जनतेच्या पैशाची ही उधळपट्टी आहे. त्यावरही आता सहकार आयुक्तांनी अंकुश आणला हे बरे झाले. सरकारी अधिकारी असो वा सहकारी संस्थेतील पदाधिकारी त्यांनी चांगले कार्य करणे अपेक्षित असते, परंतु नक्षलवाद्यांशी लढा, दंगली, महापूर अशा प्रतिकुल परिस्थितीत जिवाची बाजी लावून काम करणाऱ्यांच्या पाठीवर शाबासकीची थापही पडायला हवी. राज्यातील नामांकीत संस्था त्यांचा गुणगौरव असतील तर सरकारची त्यात हरकत नसावी.

तात्पर्य : नियंमाच्या वरवंटच्याखाली समाजातील चांगुलपणा भरडला जाऊ नये।

संग्रहीत लोकमत २४ नोव्हेंबर २०२१

माझा जिल्हा माझा अभिमान

– मगर अंकिता विजय
प्रथम वर्ष बी.एड.

तापी, गिरणा बोरीच्या पाण्याने
सुजलाम् सुफलाम् माती
केळी, बोर लिंबूसाठी प्रसिद्ध
आहे जळगाव जिल्ह्याची ख्याती...१

जिल्ह्यात आहे पंधरा तालुके
सातपुड्याची सिमा विस्तिर्ण
अजिंठा डोंगररांगांनी खुलते
माझ्या जिल्हयाचे सौंदर्य संपूर्ण...२

समाधी सखाराम महाराजांची
अमळनेरचे ते प्रति पंढरपूर
असे सानेगुरुजींची कर्मभूमी
संशोधनासाठी तत्त्वज्ञान मंदिर...३

खान्देश कवी येथील प्रसिद्ध
ना. धों. महानोर अन् बालकवी
उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठाची
कवी बहिणाबाई ओळख नवी...४

पाल आहे थंड हवेचे ठिकाण
यावलचे अभयारण्य छान
हतनूर धरण सर्वात मोठे
जळगावकरांना त्याचा अभिमान...५

अमळनेर मंगळग्रह मंदिर
फरकांड्याचे झूलते मनोरे
मनुदेवी अन् गणपती पद्मालय
उनपदेव गरम पाण्याचे झरे...६

भास्कराचार्य प्रसिद्ध गणितज्ज्ञ
पाटणादेवी पितळखोरा लेणी
संत चांगदेव अन् मुक्ताबाई
पारोळ्याची शूर झाशीची राणी...७

उदयोगपती भवरलालजी जैन
जैन हिल्स, गांधी निर्माते
सरकारी वकील उज्ज्वलजी निकम
राज्यावरती त्यांचे नाव शोभते...८

उत्तमराव पाटील, लिलाताई
क्रांतिकारक नाव शोभते
रामयणकार वाल्मिकी वालझरीचे
पौराणिक काळी पांडवही राहिले होते...९

ऐतिहासिक पौराणिक महत्व
जैन, विप्रो कंपनीस जगात मान
आम्ही जळगावकर असल्याचा
नेहमीच वाटतो आभिमान...१०

(संग्रहित) सौ. सुनिता रत्नाकर पाटिल (अमळनेर)

महाराष्ट्र देशा

– माधुरी चौधरी (औरंगाबाद)
– रोमाली अशोक वाघुळदे, प्रथम वर्ष बी.एड.

कुणखर देशा, काटक देशा, महाराष्ट्र देशा
संतांच्या देशा, विरांच्या देशा, शिवरायांच्या देशा

साधुसंतांनी गायली येथील मातीची गाणी
दऱ्याखोऱ्यांतून दुमदुमली येथे जयघोषाची वाणी

कुठे डफावर थाप मारुनी शाहीर गातो पोवाडा
ठसकेबाज लावणीचा येथील शृंगारच वेगळा

मराठमोळी भाषा अमुची मराठमोळा वेब
नऊवारीच्या पातळामध्ये सौंदर्य खुले विशेष

सातपुडा अन सह्याद्री अमुच्या महाराष्ट्राची शान
तापी गोदावरीने बनवले या सुजला सुफलाम

पंढरपुरचा विठू सावळा उभा विटेवरी
दिंड्या पताका घेऊन नाचतो बघा वारकरी

तळहातावर प्राण घेऊनी सज्जवीर सत्वर
देशासाठी प्राण अर्पण्या आम्ही सदैव तत्पर

आसमानी संकट असो व असो ही माहामारी
शेकडो देव हे तारण्या आम्हा उतरले रस्त्यावरी

कष्टकऱ्यांचे हात आमुचे घाम गाळूनी खातो
नसानसांमध्ये राष्ट्रप्रेम जय जय महाराष्ट्र गातो

माहेर

– माधुरी चौधरी (औरंगाबाद)
– रोमाली अशोक वाघुळदे, प्रथम वर्ष बी.एड.

माझ्या माहेरी अंगणी
फुलतोच पारिजात
माय सासरी नांदते
लेक येते माहेरात

बाप राबतो शेतात
पानी झुयझुच बाहे
भाऊ जुंपतो नांगर
गान आनंदानं गाये

सुख नांदते उंबरी
झोका वडाले दारात
गाय कपिला हंबरे
चाटे वासरा गोठ्यात

येते आठव लेकीचा
ओली मायची पापनी
लागे पदर डोयाले
पानी वाहता लोचनी

A Soldier's Daughter...

- Lulla Bhavana Haresh
- Patil Sonali Pandurang F. Y. B. Ed.

When I first came into this word
You Could not be there
But mummy promised every night.
That you would always care...
Each day I grow a little more
And I'm beginning to look like you
Mommy always says you love me
And daddy and love you too.
Don't think that I am mad at you
My heart is full of fear.

but daddy and forgive you
And want to make that clear.
I know each day you think of me
And wish you could come home
Each day you also fight for me
So that I am free to room.
You should know I miss you daddy
and I really need you near.
So please be safe at least un til.
the next time you are here.

ओझोन छत्री का महत्त्वाची आहे?

– माधुरी चौधरी (औरंगाबाद)
– रोमाली अशोक वाघुळदे, प्रथम वर्ष बी.एड.

जागतिक ओझोन दिन त्यानिमित्त...

मानवाने आपल्या बुद्धीच्या जोरावर विज्ञानाच्या साहाय्याने अनेक नैसर्गिक गोष्टींचा उलगडा केला आहे. परंतु पृथ्वीवर जीवन का आहे? असा प्रश्न विचारला तर लगेच उत्तर येते ते पृथ्वीवर पाणी व ऑक्सिजन आहे म्हणून पाणी व ऑक्सिजन प्रमाणे जर वातावरणात ओझोन वायू सूर्याच्या अतिनील किरणांपासून आपले संरक्षण करतो. पावसाळ्यात छत्री आपले संरक्षण करतो. पावसाळ्यात छत्री आपले संरक्षण करते त्याचप्रमाणे ओझोन समुद्रसापटीपासून १५ ते ४० किलोमीटर उंचीवर छत्रीप्रमाणे पृथ्वीच्या भोवती पसरलेला आहे. ओझोनचे अवकाशातील प्रमाण एकूण वातावरणाच्या केवळ ०.००००६% इतके आहे. मानवनिर्मित रासायनिक घटकांमुळे ओझोन थराचे नुकसान होते.

ओझोन संरक्षणाच्या उद्देशाने १६ सप्टेंबर हा दिवस जागतिक ओझोन दिन म्हणून साजरा केला जातो. १९८७ साली याच दिवशी 'मॉन्ट्रियल करार' झाला ध्रुवीय प्रदेशांत सहा महिने दिवस आणि सहा महिने रात्र असते. विशेषत: अंटार्टिकाच्या वैशिष्ट्यपूर्ण हवामानामुळे तेथील वातावरणात ओझोनचे होल (छिद्र) आढळते. ओझोनचे छिद्र तयार होण्यास मुक्त क्लोरोफ्लुरोकार्बनचे (सी. एफ. सी) रेणू जबाबदार असल्याचा पुरावा वैज्ञानिक क्रुटझन, मोलिना आणि रॉलँड यांनी १९८४ मध्ये नोंदविलेल्या दक्षिण ध्रुवाच्या ओझन छिद्राच्या निरीक्षणाने दिला आहे. वातावरणातील सी. एफ. सी. चे रेणू अतिनील किरणांच्या प्रभावामुळे विघटित लोकन क्लोरिनचे अणू उत्सर्जित करतात. हे क्लोरीन अणू मोठ्या प्रमाणात स्थितांबरीय ओझोनचे विघटन करतात. या संशोधनासाठी क्रुटझन, मोलिना आणि रॉलँड यांना १९९५ साली नोबेल पुरस्कार देण्यात आला. सर्वप्रथम १९३० साली चॅपमन या शास्त्रज्ञाने स्थितांबरीय ओझोनच्या निर्मितीमध्ये अतिनील किरणांचे योगदान व त्यांची रासायनिक अभिक्रिया जगासमोर मांडली.

अलीकडच्या निरीक्षणातून हे सिद्ध झाले आहे की ओझोनला पडलेले छिद्र कमी होत आहे. मॉन्ट्रियल कराराद्वारे क्लोरोफ्लुरो कार्बनच्या उत्पादन व वापरावर संपूर्णपणे बंदी आणणे, त्यांना पर्याय निर्माण करणे वगैरे अशी योजना आखली गेली. या करारामध्ये भारत सुद्धा एक पक्ष म्हणून काम करीत आहे व ओझोनच्या संरक्षणासाठी ओझन नष्ट करणारे पदार्थ (ओ. डी. एस.) फेज-आउट कार्यक्रम भारत यशस्वीपणे राबवत आहे. भारताने २०१५ व २०२० च्या सुधारणेच्या टप्प्याचे लक्ष पूर्ण केलं आहे.

पृथ्वीच्या वातावरणात अनेक थर आहेत त्यापैकी दोन धरांमध्ये ओझोनचे अस्तित्व सापडते. साधारणपणे समुद्र सपाटीपासून १ ते २ किमी उंचीच्या पट्ट्यात तपांबरीय ओझोन (सजीवांसाठी अपायकारक) व १५ ते ४० हो किमी उंचीच्या पट्ट्यात स्थितांबरीय ओझोन (सजीवांसाठी उपयुक्त) आढळतो. ओझोनच्या वातावरणातील एकूण प्रमाणाच्या १०% ओझोन तपांबरात तर उरलेला ९०% ओझोन स्थितांबरामध्ये आढळतो. ओझोन हा ऑक्सिजनपासून तयार होत असल्याने तपांबरीय ओझोन हवेतील कमी करतो त्यामुळे छातीत दुखणे घशामध्ये खवखवणे घुसमटल्यासारखे वाटणे असे निरनिराळे आजार होऊ शकतात. वाढते तापमान व वायू प्रदूषण यांच्यामुळे तपांबरीय ओझोनची वाढ होत आहे.

पृथ्वीलगत आढळणारा १० टक्के तपांबरीय ओझोन वाढू नये याकडे सर्वांनीच लक्ष दिले पाहिजे अलीकडे ध्रुवीय भागात ओझोनचे छिद्र भरल्याचे निरीक्षणास आलेआहे याची सुरुवात २०१८ पासून झाली असून ती २०३० पर्यंत पूर्ण होईल असा दावा काही वैज्ञानिकांकडून केला जात आहे.

रक्षाबंधन

– **सुवर्णा छगन अंभोरे**
प्रथम वर्ष बी.एड.

रेशमाच्या त्या नाजुक धाग्यांची
जुळतातू ती प्रेमळ नाती

ती असावी गुलाबाची कळी
क्षणा– क्षणाला उमलती अन

मावळती असती ती मायलेकरांच्या
उमलत्या नात्याची

अचानक होताततित बेधुंद लहरी
असती त्यात प्रेमाची गोड गोडवी

गोड गोजिरी फुलराणी
त्या ऋणानुबंधाच्या प्रेमळ

नात्यांची वाट पाहते ती
बहीन अन् भावाची नाती

दान

– **सुवर्णा छगन अंभोरे**
प्रथम वर्ष बी.एड.

रंग सारे सृष्टीचे ते रंगवावे
जीवना दृष्टिहिनाच्या सुखवावे

बोल त्या मुक्या फुलांचे
ओठावरी तुमच्या फुलावे

भावना जाणून त्याच्या
सूर अंतरीचे जुळावे

अंधारतांना सांजवेळी
दीप होऊनी जळावे

पामराच्या दुबळ्या मना
जिद्दीने तु पेटवावे धनधान्य
सुवर्णाचे दान दुसऱ्या काय म्हणुनी?

मैत्री

– **सुवर्णा छगन अंभोरे**
प्रथम वर्ष बी.एड.

मैत्री असावी ती चाफ्याप्रमाणे
न रुसणारी दुःखाची चाहुल देणारी

ऐकायला मधुर शब्दसुमनांची मैत्री
क्षणाची असावी साथसंगती मैत्रीची

नको ती हितगुज करणारी
प्रेमाची साऊली मैत्री
दुधाची साय मैत्री
मैत्रीच्या या बंधनाची फुलावी कळी मैत्रीची

प्रकाशमान दिव्याची
साऊली का मैत्री ?

गुलाब अन मधुराणी
मैत्रीची मधुराणी

देहाची साउली मैत्री
अशी असावी मैत्री

आई

– **सुवर्णा छगन अंभोरे**
प्रथम वर्ष बी.एड.

प्राकाशमान द्विव्याची ज्योत आई
चंद्रभागेचे हास्य आई
घराची वरलक्ष्मी आई
उंबरठ्याची रेखा आई
चमकणारा तारा आई
गीतेपेक्षा पवित्र आई

फुलाचा सुगंध आई
साता जन्माची शिदोरी आई
गाण्याचा स्वर आई
सुर्याचा किरण आई
आकाशाहुन उथळ मन आईचे

रेतीचा कण

– सारिका प्रकाश कोळी
द्वितीय वर्ष बी.एड.

रविवार होता, म्हणून आम्ही लवकरच बाहेर पडलो. नदीकाठचा देखावा आम्हाला पाहावयाचा होता. तेथील वाळवंटांत बसून दुरून पाण्याच्या सुंदर धबधब्याची शोभाही पाहावयाची होती.

नेहमीपेक्षा आज वारा जास्त वाहत होता, पण उन्हाळ्याचे दिवस असल्यामुळे तो सुखकर वाटत होता आम्ही नदी गाठली वाळवंटांत बसून धबधब्यांतील पाण्याचे मजेदार रंग पाहू लागलो.

मुले इकडे तिकडे खेळू लागली मुलांना स्वतंत्रपणे बागडावयास मिळाले होते. त्यांची धावाधावी व पकडापकडी सुरू झाली होती. इतक्यात 'अग आई ग!' असे शकूचे ओरडणे माझ्या कानी आले. मी तसाच धावत आले आणि काय झाले? म्हणून विचारले.

'कशाला केली ही रेती कुणाला ठाऊक! अयाई ग... अयाई !' अशी शकूची सारखी बडबड चालली होती. ती एका हाताने डोळा चोळीत होती. मी ताडले की, रेतीचा कण डोळ्यांत गेला आहे.

मी लगेच तिला जवळ घेतले डोळा हातांनी उघडून एक-दोनदा जोराने फुंकर मारले मग डोळा मिटून पापण्यावरून हळूवारपणे हात फिरवीला त्यामुळे रेतीचा कण बाहेर निघून गेला. पण डोळ्यांचा त्रास मात्र सर्वस्वी कमी झाला नाही. नंतर मी तिला नदीच्या पाण्याजवळ नेले आणि डोळा धुऊन स्वच्छ केला तेव्हा तिला अमळ बरे वाटले.

मी विचारले काय बरे वाटत ना आता? 'हो ! बरे आहे. पण ही कशाला केली रेती इथे कुणाला ठाऊक ! किती त्रास झाला मला त्या एका लहानशा कणामुळे.' तिचे ते बोलणे ऐकून मला हसू आले ते पाहून ती म्हणाली, का हसलात। बरे वाटले तुम्हाला? तिच्या या बोलण्यामुळे माझे हसे आणखीनच वाढले मी म्हणालो, मला बरे वाटले असे नव्हे.

पण ही रेती कशाला केलीस ह्या तुझ्या वेडेपणाच्या प्रश्नांचे मात्र मला नवल वाटले व त्यामुळे हसू आले.

काय? माझा प्रश्न वेडेपणाचा! शकू बोलली त्यावर मी म्हटले, वेडेपणाचा नव्हे तर काय? हा एक रेतीचा कण तुझ्याच किती उपयोगी पडतो याची कल्पना नाही तुला म्हणून तू असे बोलतेस! शकू म्हणाली – मग, आम्ही परत निघालो वाटेत आले विटांचा कारखाना मी तेथे थांबले आणि विटा पाहून, काही खरेदी करून त्या गाडीतून पाठवून देण्यास कारखानदारास सांगितले.

शकू विटा पाहत होती मी तिला म्हटले, शकू या विटा कशा तयार होतात, ते पहा ते मातीचे कण! त्यांची धूळ उडते आपल्या डोळ्यांत किती वाईट वाटते आपल्याला! पण ह्याच कणांचा चिखल करतात नंतर त्याच्या विटा बनवितात त्या भाजतात आता आपली भीत पडली आहे ना, ती बांधण्याकरीता मी विटा घेतल्या. माती काय, किंवा रेती काय, कणा कणांनी बनते त्या कणांचा असा उपयोग होतो!

असे आहे काय? मग हे कण फार उपयोगांचे आहेत शकू म्हणाली मी म्हटले – शकू, तू विचार कर म्हणजे रेतीच्या कणांचा तुला कसा व किती उपयोग होतो हे कळेल. हे बघ तुझा आरसा रेतीच्या कणांचाच! बरण्या, दगड्या, कप-बशा या रेतीच्याच ! घरे, भिंती हयात रेतीचा उपयोग आहेच. आणखी किती उपयोग होत असतो या रेतीच्या कणांचा ते थोडक्यात सांगता येण्यासारखे नाही!

शकू म्हणाली, 'हो आता आले माझ्या ध्यानात उगीचच नावे ठेवली मी रेतीच्या कणाला तर !!'

मौलाना अबुल कलाम आझाद जयंती
राष्ट्रीय शिक्षण दिन समारंभ

महाविद्यालयातील उद्‌बोधन कार्यक्रम

प्रा. चव्हाण, सह संचालक, उच्च शिक्षण,
जळगाव यांच्या सोबत सहविचार सभा

वक्तृत्व विकास कार्यशाळा

विद्यार्थी आरोग्य तपासणी व
कोरोना लसिकरण कार्यक्रम

राष्ट्रीय सेवा योजना उपक्रम

शारीरीक शिक्षण अभ्यासक्रमाच्या प्रवेश
चाचणीचे आयोजन

शारीरीक शिक्षण अभ्यासक्रमाच्या प्रवेश
चाचणीचे आयोजन

स्थानिक चौकशी समितीद्वारे
महाविद्यालयातील सुविधांचे गुणांकन

राष्ट्रीय सेवा योजना उपक्रम

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० विषयावर
आयोजित उद्‌बोधन वर्ग

शारीरीक शिक्षण अभ्यासक्रमाच्या प्रवेश
चाचणीचे आयोजन

प्राध्यापक प्रबोधिनी अंतर्गत
प्रा. गुल्हाणे, अमरावती यांचे व्याख्यान

प्राध्यापक प्रबोधिनी अंतर्गत
प्रा. गुल्हाणे, अमरावती यांचे व्याख्यान

शारीरीक शिक्षण अभ्यासक्रमाच्या प्रवेश
परिक्षेचे आयोजन

जळगाव विभाग आंतरमहाविद्यालयीन
महिला हॅन्डबॉल स्पर्धा

आहार व पोषण विषयावर आंतरराष्ट्रीय
परिसंवाद

राष्ट्रीय सेवा योजना अंतर्गत
वृक्षारोपण

गुणवंत विद्यार्थ्यांना विशेष शिष्यवृत्ती वाटप

संशोधन विभागांतर्गत विशेष उपक्रम

माजी विद्यार्थी शिवव्याख्याता जावेद शेख याचा सत्कार

कबचौ उमवि, आंतरविद्याशाखा अधिष्ठानापदी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अशोक राणे यांची निवड

शरीरीक शिक्षण अभ्यासक्रम उद्‌बोधन

राष्ट्रीय सेवा योजना अंतर्गत स्वच्छता उपक्रम

खोप्यामधी खोपा

संग्रह – सारिका प्रकाश कोळी
द्वितीय वर्ष बी.एड.

अरे खोप्यामधी खोपा
सुगरणीचा चांगला
देखा पिलासाठी तिनं
झोका झाडाला टांगला

पिलं निजली खोप्यात
जसा झुलता बंगला
तिचा पिलामधी जीव
जीव झाडाले टांगला

खोपा इनला इनला
जसा गिलक्याचा कोसा
पाखरांची कारागिरी
जरा देख रे मानसा

तिची उलूशीच चोच
तेच दात, तेच ओठ
तुले देले रे देवानं
दोन हात दहा बोटं
– बहिणाबाई चौधरी

सांज

– विशाखा उंटवाल
प्रथम वर्ष बी.एड.

संध्याकाळी एका मुक्त मी
अशीच होती मुग्ध मी
अशीच जाता वर नजर
क्षणात झाली स्तंभित मी

वर होते निळसर आकाश
पसरला तेथे संधीप्रकाश
काळोखास होता थोडा अवकाश
तरी पण झाली उदास मी

निळसर छटा गुलाबी झाली
पाहताच संध्या फुलून आली
माझ्याही मनाची कळी उमलली
क्षणातच झाली अवखळ मी

सुगंधीत अशी झाले जरी
उधळले गुलाल कुणी अंबरी
कस्तुरी सांडली का अंतरी
विचारी याच मग्न मी

बघता बघता प्रकाश ओसरला
क्षणात सारा काळोख पसरला
एकच धागा मनात धरला
चांदण्याची वाट पाहते मी

आली वर ही पुनवेची कोट
मनी माझ्या नाचतो मोर
तारकांची असे शीतल साथ
चांदण्याची मधुर बरसात
अशा समयी का रहावी एकटीच मी ?

जिवन म्हणजे काय?

– चेतना मधुकर वानखेडे
प्रथम वर्ष बी.एड.

जिवन म्हणजे जिवन ते जिवनच असतं
नवीन काही नसतं ! पण ते हवस वाटत
पण तेच जिवन काहीना नकोस असतं
पण ते खुप छान वाटत

ज्यांना हवस वाटत त्यांना जगावस वाटत
जिवन जगणं सोप नसत
पण ते जगावस लागत कारण,
ज्या जिवनाला अर्थ असतो त्यांना वेळ असतो
आणि ज्यांना वेळ असतो त्यांना अर्थ नसतो

जीवन म्हणजे जिवन ले जिवनच असतं ते
इमानदारीत जगण आपल काम असतं

जिवन खूप सोप्प नसतं,
पण तेवढच ते अवघड ही नसतं
जिवन म्हणजे जिवन म्हणजे जीवनचं असतं
काहीना ले संपावस वाटतं पण तेच जिवन
काहीना संपू नव्हे अस ही वाटत
वेळ जशी निघून जाते

तशी आपल जिवन सुद्धा निघून जातं
जसं जिवन निघून जात तशा मागे
आठवणी राहून जातात.
तसं जिवन सोध वाटु लागतं
जिवन म्हणजे जिवनच असतं
ते खुप सोप्प होऊन जात...

खरा तो एकची धर्म

संग्रह – दिक्षा रमेश आठवले
द्वितीय वर्ष बी.एड.

खरा तो एकची धर्म, जगाला प्रेम अर्पावे ।
जगी जे हीन अति पतित,
जगी जे दीन पददलित
तया जाऊन उठवावे, जगाला प्रेम अर्पावे ।। १ ।।
सदा जे आर्त अती विकल,
जयांना गांजती सकल
तया जाऊन हसवावे, जगाला प्रेम अपवे ।। २ ।।
कुणा ना व्यर्थ शिणवावे,
कुणा ना व्यर्थ हिणवावे
समस्ता बंधू मानावे, जगाला प्रेम अर्पावे ।। ३ ।।
प्रभुची लेकरे सारी,
तयांला सर्वही प्यारी
कुणा ना तुच्छ लेखावे, जगाला प्रेम अर्पावे ।। ४ ।।
असे हे सार धर्माचे,
असे हे सार सत्याचे
परार्था प्राणही द्यावे, जगाला प्रेम अर्पावे ।। ५ ।।
– साने गुरुजी

द काश्मीर फाईल्सच्या निमित्ताने

संकलन – राज महेंद्र देशमुख
द्वितीय वर्ष बी.एड.

गेल्या काही वर्षापासून काश्मीर है भारताचे स्वर्ग काही न काही कारणाने चर्चेत राहिलोआहे मग ते कलम ३७० आहे व ३५ (अ) रद्द असो, दीर्घकाळ पासून लागू असलेली राष्ट्रपती राजवट किंवा मानवाधिकाराचे झालेले उल्लंघन असो. पण अलीकडच्या काही दिवसापासून काश्मीर चर्चेत आलाय तो विवेक अग्निहोत्री दिग्दर्शित 'द काश्मीर फाईल्स' ह्या चित्रपटामुळे तसं बघितला तर चित्रपटामधील कलाकार हे सामान्य आहेत. परंतु काश्मीरी पंडितांच्या विषयावर आपापल्या सोयी नुसार राजकारण करणाऱ्या नेते मंडळी मुळे सध्या हा चित्रपट चर्चेत आलाय.

काश्मिरात सुरू झालेल्या हिंसेची पार्श्वभूमी

काश्मीरी हिंसेच्या बाबतीत आपल्या ला एक रोशोमोन इफेक्ट (जपानी चित्रपट) पाहायला मिळतो म्हणजेच अनेक प्रश्नाची अनेक उत्तरे मिळतात परंतु त्यातील काही खरी तर काही खोटी असतात. काश्मीरी खोऱ्यात सुरू झालेल्या हिंसेला वेगवेगळ्या प्रकरणामुळे हवा मिळत गेली पण ह्या हिंसेची बीजे ही तेव्हाच रोवली गेली होती जेव्हा १९८३ साली राज्यपाल जगमोहन यांनी तत्कालीन मुख्यमंत्री फारूख अब्दुल्ला याचे सरकार बरखास्त करून कोणतेही प्राप्त बहुमत नसलेल्या गुलाब मो. शाह यांना मुख्यमंत्री बनवले होते.

नंतरच्या काळात घाटीत इस्लामिक कट्टरवाद ला खतपाणी घालणारी अजून एक घटना घडली ती म्हणजे १९८७ साली झालेल्या विधानसभेच्या सार्वत्रिक निवडणुकांमध्ये काही मुस्लिम राजकीय पक्षांनी मौलवी अब्बास अन्सारी यांच्या मुस्लिम युनायटेड फ्रंटद्वारे निवडणूक लढवायचे ठरवले. मतदानाच्या दिवशी मतदार मोठ्या प्रमाणत मत द्यायला आलेत पण जेव्हा निवडणुकीचे निकाल आले तेव्हा काँग्रेस व नॅशनल कॉन्फरन्स आघाडीला ७६ जागा आणि एम. यु. एफ. ला फक्त ४ जागांवर विजय प्राप्त करता आला. या निवडणुकीनंतर सत्तेत आलेल्या काँग्रेस वर निवडणुकीत झालेल्या तथाकथित गडबड़ी (घोटाळा) केल्याचे आरोप हे राज्यातील १० हून अधिक मतदारसंघातील जनताद्वारे होत होते.

निवडणुकीत गडबडी झाल्याचे आरोप हे राज्यातील प्रत्येक मतदारसंघातून होत आहे. निवडणूक निकाल जाहीर करण्यासाठी एक आठवडा उशीर झाल्यामुळे विरोधी पक्षाच्या ह्या आरोपांना अधिक हवा भेटली आहे. यामुळे अनेक लोक पुन्हा अलगाववादा कडे झुकले आहेत.

इंद्रजित पणवार – तत्कालीन संपादक
इंडिया टुडे अंक – १५ एप्रिल १९८७

सत्ता स्थापनेसाठी बहुमत प्राप्त असताना सत्ताधारी गटाला ही गडबडी करण्याची गरज का पडली असावी?

या निवडणुकीनंतर एम. यू. एफ च्या अनेक पराभूत उमेदवारांनी सीमारेषा पलीकडील पाकिस्तानात जावून आतंकवादी संघटनांमध्ये सहभाग घेतला तर काहींनी १९८९ मधील काश्मीरी पंडिता विरोधातील विद्रोहाचे नेतृत्व केले. जसे की, श्रीनगरमधील अमिरा कडल मतदार संघातून माजी मुख्य. जी. एम. शाह, भाऊ गुलाम मो. शाह हे उभे होते. त्याच्या विरोधात एम. यू. एफ. कडून सय्यद मोहं. युसुफ शाह हे प्रतिस्पर्धी होते. निवडणूक निकालानंतर पराभूत झालेल्या सय्यद मो. युसुफ शाह यांनी आपले नाव बदलून हिजबुल मुज्जहिद्दिन या आतंकवादी संघटनेमध्ये सहभाग घेवून नेतृत्व केले.

१९८७ च्या निवडणुकीने सशस्त्र विद्रोहाला हवा जरूर दिली मात्र अलगाववादाच्या विस्तारात प्रमुख भूमिका पुढील तीन घटनांनी निभावली.

१) तत्कालीन गृहमंत्री मुफ्ती मो. सईद यांच्या मुलीचे अपहरण

८ डिसे. १९८९ ला जम्मू काश्मीर लिब्रेशन फ्रंट च्या आतंकवाद्यांनी वैद्यकशास्त्राची विद्यार्थिनी असलेल्या रुबैय्या सईद हीचे अपहरण केले व तिच्या बदल्यात जम्मू काश्मीर मध्ये बंदिवासात असलेल्या ५ आतंकवाद्यांना

सोडायची मागणी केली. रुबैया सईद हिच्या बदल्यात सोडलेल्या ५

१) अब्दुल हमीद शेख

२) शेर खान

३) नूर मोहम्मद कालवाल

४) अल्ताफ अहमद

५) जावेद अभद जारगार

आतंकवाद्यांनी नंतर काश्मीर घटिमधील हिंसेला अधिक प्रोत्साहन दिले. या घटनेमुळे सरकार कमजोर असून ते आपले संरक्षण करू शकत नाही असा चुकीचा संदेश लोकांमध्ये गेला.

२) माजी राज्यपाल जगमोहन याची जम्मू काश्मीरचे राज्यपाल म्हणून दुसऱ्यांदा नेमणूक

फारुख अब्दुल्ला यांचे सरकार पाडण्यासाठी तत्कालीन गृहमंत्री मुफ्ती मो. सईद यांनी तेव्हाचे प्रधानमंत्री व्ही. पी. सिंह यांच्यावर दबाव टाकून जगमोहन यांची नियुक्ती जम्मू काश्मीरचा राज्यपाल पदी केली. त्या वेळी राज्यात राष्ट्रपती राजवट लागू असल्याने राज्यपाल हे भारताचे राष्ट्रपतीचे एजंट म्हणून राज्याचा कारभार सांभाळत होते. जगमोहन याच्या कार्यकालामध्ये घाटीतून काश्मीरी पंडीताचे पलायन सुरूच होते. अखेर तत्कालीन विरोधी पक्षनेते राजीव गांधी यांनी संसदेला घेराव घातला व त्यानंतर काश्मीर घाटीत भारतीय सैनिकांनी फ्लॅग मार्च करून परिस्थिती आटोक्यात आणली गेली.

राजभवन में बिताई पहली रात को में कभी नहीं भूल सकता में बिस्तर पर लेत ही रहा था की मेरे बाजू में रखे दोनो टेलिफोन साथ-साथ बजने लगे.

दुसरे छोर से डरी हुई आवाजे बोल रहा थी एक आवाज ने कहा की, ये हमारी आखरी रात होगी तोह दुसरी आवाज ने कहा की सुबह होने तक हम सारे पंडीतो को मार दिया जायेगा. तिसरी बार फोन जब बजा तो लोगो ने मुझे काहा की आप फोन को होल्ड किजीये, आपको सेकडो स्पीकर से हो रही चेतावनी सूनाई देगी उसके तुरंत बाद मुझे अतिरिक्त गृह सचिव का फोन आया.

जगमोहन, तत्कालीन राज्यपाल (जम्मू व काश्मीर)

My Frozen and Turbulance year in Kashmir (आत्मकथा)

३) दिल्लीमध्ये २००३ ला झालेल्या काश्मिरी पंडितांच्या संमेलनामधील चर्चेत पंडितांनी काश्मीर सोडला तेव्हा मिरवाईज (मुस्लीम समाजाच्या प्रमुख धर्मगुरूंची पदवी) मौलवी फारुख आणि फारुख अब्दुल्ला यांनी निकराचा विरोध केला होता असे स्पष्ट केले होते. २१ मे १९९० ला या मिरवाईज यांची दहशतवाद्यांनी हत्या केली. मिरवाईज मौलवी फारुख यांनी डॉ. रुबय्या सईद यांचे अपहरण गैर-इस्लामि असल्याचे घोषित केले होते. पण हा चित्रपट बघितल्यावर एक साधा प्रश्न मनात येतो तो असा की,

काश्मीरमधील संपूर्ण मुस्लीम समाजाला दोषी ठरवून काश्मिरी पंडितांचे पुनर्वसन कठीण होणार नाही का?

पुनर्वसनासाठी काश्मीरमधील सर्व समुदायांत प्रेम, सद्भावना वाढली पाहिजे ना की द्वेष आणि तिरस्कार? यातूनच हे स्पष्ट होते की, देशाचा कारभार सांभाळणाऱ्या नेत्यांना काश्मिरी पंडितांबद्दल कणव नाही, तर सत्तेकरिता देशातील जनतेच्या भावना या मुद्याचा वापर करून भडकवायच्या आणि सामाजिक विषमता निर्माण करायची आणि त्यावर आपली राजकीय पोळी भाजून घ्याची. अटलबिहारी वाजपेयी यांनी पंतप्रधान असताना 'इन्सानियत, जम्हूरियत आणि काश्मीरियत' हा नारा दिला आणि काश्मिरी फुटीरतावाद्यांशीही चर्चा सुरू केली. काश्मीरचा प्रश्न किती नाजूक आहे याची जाणीव त्यांना होती. काश्मिरी पंडितांवर जे अत्याचार झाले ते निश्चितच भयावह होते यात शंका नाही. परंतु काश्मीरचा प्रश्न मूलत: धार्मिक नसून, काश्मिरी जनतेच्या अस्मितेचा प्रश्न आहे आणि ही अस्मिता केवळ मुसलमानांची नाही, तर त्यात काश्मिरी पंडित व अन्य हिंदू तसेच शीखदेखील सामील आहेत. भारताशी समोरासमोर युद्ध करून काश्मीर ताब्यात घेण्याची शक्यता मावळल्याने पाकिस्तानने गनिमी युद्ध सुरू केले व त्यामध्ये धर्माचा आधार घेतला. यातूनच तिथे दहशतवादाला सुरुवात झाली. काश्मिरी पंडितांच्या विस्थापनासाठी हा दहशतवादच कारणीभूत आहे.

फाळणीच्या पार्श्वभूमीवर नेहरूंनी धार्मिक दंग्यांमुळे लोकांच्या मनावर झालेल्या जखमा भरून आणण्यासाठी प्रयत्न केले. एकसंध भारत व सुदृढ लोकशाहीसाठी

धर्माधता मारक ठरेल. देशभक्त सरकार नागरिकांमध्ये प्रेम निर्माण करते. एकतेनेच राष्ट्र मजबूत होते.

दी काश्मीर फाईल्स हा चित्रपट करमुक्त व्हायला हवा का?

सत्ताधारी राष्ट्रीय लोकशाही आघाडी ने हा मुद्दा प्रथमत संसदेत उपस्थित केला. देशातील इतर नागरिकांना हा काश्मीरी पंडीताचा इतिहास बघता यावा हा यामागील प्रामाणिक हेतू होता. पण एखाद्या वातानुकूलित चित्रपटगृहात जावून काश्मीरी पंडितांच्या वर्षानुवर्षाच्या वेदना आपल्या फक्त ३ तासात समजावून घेता येतील का? हे जाणून घेणे ही तितकेच महत्त्वाचे आहे. मनोरंजन हा राज्य सूचीतील विषय असल्याने हा विषय राज्यावर सोडून देण्यात आला. त्यानुसार अनेक राज्यांनी हा चित्रपट करमुक्त देखील केला. परंतु हा चित्रपट धरून आजवर तब्बल १४ चित्रपट काश्मीरी पंडीतावर बनविले गेले पण याचा प्रत्यक्ष फायदा हे दाहक वास्तव अनुभवलेल्या, झेललेल्या काश्मीर पंडिताना झाला नाही हे देखील तितकेच खरे आहे. पण ज्याप्रमाणे भारत सरकारने कोविडचा सामना करण्यासाठी PM-Cares फंड हा विशेष निधी निर्माण केला गेला. त्याचप्रमाणे सरकारने पुढाकार घेवून एक विशेष निधी निर्माण करायला पाहिजे चित्रपट करमुक्त करण्यापेक्षा मनोरंजन करातून प्राप्त कर त्या विशेष निधीत जमा करायला हवा. जेणेकरून या निधीचा वापर फक्त काश्मीरी पंडितांच्या पुनर्वसनासाठी करता येईल.

काश्मिरी पंडितांच्या पुनर्वसनासाठी सरकारने प्रयत्न केले का?

काश्मिरी पंडितांकरिता आजवर काहीही केले गेले नाही, असे म्हणणे चुकीचे आहे. आजही देशातील कोणत्याही विस्थापित व्यक्तीपेक्षा जास्त (प्रति महिना प्रति व्यक्ती २,५०० रुपये) मदत काश्मिरी पंडितांना मिळते. मृत व्यक्तीच्या परिवारास पाच लाख रुपये व परिवारातील एका सदस्याला नोकरी जाहीर केली गेली. अनेक विद्यापीठामध्ये काश्मिरी पंडितांच्या परिवाराला आरक्षण आहे. काश्मिरी पडितांसाठी मनमोहन सिंग यांच्या नेतृत्वाखाली दहा वर्षात पंतप्रधान पॅकेजमधून तीन हजार नोकऱ्या दिल्या गेल्या. ५९११ निवारा घरे बांधली गेली. सध्याच्या सरकारच्या आठ वर्षात ५२० नोकऱ्या दिल्या गेल्या, तर अद्याप १००० घरेच बाधली गेली आहेत.

२०२३ साली भारताच्या स्वातंत्र्याचा अमृतकाल साजरा करत असताना काश्मीरी पंडितांच्या विस्थापनाला ३४ वर्षे पूर्ण होत आहे. ह्या विषयावर आर्थिक वाद घालण्याऐवजी काश्मीरी पंडितांना त्यांचे मूलभूत तसेच कायदेशीर अधिकार पुन्हा कसे प्राप्त होतील? या प्रश्नाची समीक्षा करणे महत्त्वाचे आहे. जेणेकरून पुढील काळात तरी काश्मिरी पंडिताना काश्मीरमधील त्या वडिलोपार्जित घरी जायला भेटेल जेथे त्याच्या आयुष्यातील मौल्यवान आठवणी आहे की हे स्वप्नच पाहात राहावे लागेल हे आगामी काळच सांगू शकेल.

Research Centre

- Dr. Shailaja Bhangale

The research Centers at College of Education and Physical Education are multi-disciplinary with participation from several faculty members across different research domains. The Research Centre carries out a broad programme of research and development in education and physical education fields run by faculty and driven by students and staff have active collaborations with academia, government, and schools. The research activities on various fields in education and physical education were organized from the year 1965, the opening of the institution. Research is conceived as the center of excellence and functioning the years. Research work related to educational philosophy, psychology, teacher education, testing and measurement was carried out under the research Centre.

All teachers with Ph.D. are encouraged to take guide ship and actively take part in research supervision. There is a significant hike in the number of research projects of the college. Research projects from UGC, KBC North Maharashtra University. Jalgaon and non-governmental agencies are also supported technically and financially. The Research Centre based on University regulations stipulates norms for research admission, progress, publication and completion of research dissertations and projects to promote more innovative research. Staff members are encouraged to do research under the UGC sponsored Faculty Development Programme. Duty permission for paper presentation in seminars/ conferences, to use the libraries, other facility in institution. Internet connectivity is provided for their research programs. Faculty members are felicitated for their research work and quality publication by Centre by giving cash prize and memento.

Research orientation is an integral part of pedagogy and practice of learning in the UG and PG curriculum. ResearchCentre conducted lectures of experts on new horizons in research and technologies. Dr. Suresh Patil, Faculty of YCMOUNashik, Dr. ShatrunjayKote, Aurangabad, Dr. GajananGulhaneAmarawatidelivered lectures for Ph.D. Students and faculty. College offers NET/SET coaching with research orientation. A state level ten days NET/SET workshop organized by research centre.and 125 students benefited. Research seminar on emerging trends in research is conducted every year under the initiative of research centre. Provide education and training in research and related skills, especially for graduate and undergraduate students and thereby enhance the academic programs

To contribute to the university's strategic educational and research missions and to support research, teaching and learning., research centre organized presentations of seminars, research outline, six monthly progress reports, Viva-voce of Ph.D. Transfer and mobilize knowledge gained through research for the benefit of society, research centre conducted various competitions such as term paper presentation, ppt presentation, project presentations for UG and PG students.

PatilKunjal Rank 1

Neha Rajput Rank 2

Sakshi Bajaj Rank 3

Tayde Sweeti Prabhakar Rank Consolation

Avinash Sudam Patil B. P. Ed Rank 1

Savita Deshmukh M.P.Ed Rank 2

Gavit Shilesh JayantM.P.Ed Rank 3

Project competition

Snehal R. Chakhale M.P.Ed 1

Suvarna Rajput M.Ed Rank 2
Darshan Prakashrao Avchar B.Ed.Rank 3
Saidane Palavi B.Ed Rank Consolation
Dudake Dipak B.Ed Rank Consolation
Girish Saidane B.Ed. Consolation

Term Paper Presentation

Lyny Jose M.Ed Rank 1
Lina Joshi M.Ed Rank 2
Saindane Palavi M.Ed Rank 3
Ligy P.K. M.Ed Consolation
Varake Reshma M.Ed. Consolation

Dr. K. V. Baviskar prepared students for participating in Avishkar researchcompetition, the university, State, and National Research Convention. Our collegemade MOU's with National and International Institutions. Functioning of (RAC) Committee as per ethical guidelines of the functional committee observed and evaluates the research work of students according to the ethics of research and also as per the guidelines prepared by KBC North Maharashtra University, Jalgaon.

राष्ट्रभाषा के बारे में गांधीजी के विचार

महात्मा गांधी जी को कौन नहीं जानता, पर हम सब यह नही जानते की महात्मा गांधी जी ने अंग्रेजी छोड़ कर हिन्दी को ही भारत की मातृभाषा क्यूँ चुना आइये जानते है कुछ खास और दिल चस्प बाते हमारी मातृभाषा के बारे में महात्मा गांधीजी को कोई भाषाओ का ज्ञान था क्योंकि वह विद्रान बनना चाहते थे बल्किइस लिए सीखी. बाद में इंग्लैंड और दक्षिण अफ्रीका जाकर उन्होने अंग्रेजी में महारात हासिल की।

दक्षिण अफ्रीका में उन्होने मुस्लिमों के साथ काम किया जीस कारण उन्हे उर्दू बाद में भारत के मद्रास मे सत्याग्रह में हिस्सा लेते हुए उन्होने दक्षिण भारतीय भाषाओका भी प्राप्त किया। इस दौरान उन्होने लोगो को अपना संदेश देने के लिए राज्य मे लोग उनका संदेश हिन्दी मे सून सकते है शुरुआत मे गांधी जी को हिन्दी अच्छे से नहीं आती थी, बाद मे उन्होंने इन भाषाओ को और ढंग से जानाने की कोशिश की।जब भी उन्हे लंबे समय के लिए जेल भेजा जाता वो अपनी इन भाषाओ को और सुधारने के प्रयत्न में लग जाते गांधीजी ने अपनी कई सूचना मे हिंदी के साथ साथ उर्दू तथा फारसी भाषाओ का प्रयोग किया. स्कूल मे उन्हे संस्कृत पर्ण और लिखना बिलकुल पसंद नही था अपने एक दोस्त के कहने पर गांधीजी फारसी की कक्षा मे जाकर बैठ जाते थे, जब उनके यहा बाद अध्यापिका को पता चला तो वह दुःखी हुई और उन्होंने गांधीजी को पुछा की क्या वो अपने धर्म की भाषा को नही जनाना चाहते, अपनी अध्यापिका की बात सूनकर गांधीजीने अपनी अध्यापिका को धन्यवाद दिया और संस्कृत भाषा को भी जनने का प्रयत्न किया जल्दी ही वो संस्कृत किताबो को पढने लगे ।

जब गांधीजी भारत आए तो उन्होंने भरतीयो को भारतीय भाषाए बोलने के लिए प्रोत्साहित किया। अपने जीवन का ज्यादातर समय गांधीजी ने कई भाषाओ को सीखने मे गुजारा। भाषाओ के रुडी को जानने की कोशिश करते हुए उन्होंने तुलसीदास की रामचरितमानस तथा सूरदास साहित्य और ब्रज के साथ ही उन्होंने हिंदू और हिंदुस्तानी के बारे मे जाना ।दक्षिण अफ्रिका से गांधीजी ने अपने करिअर की शुरवात एक गुजराती लेखक के रूप मे की, उन्होंने हिन्दी और गुजराती मे कई लेख लिखे। गांधीजी के अनुसार हिन्दी एक ऐसी भाषा थी जिसे हर भाषा और शहर का व्यक्ती समझ सकता था। स्वातंत्र्यता के बाद गांधीजी के लगातार कोशिशो से १९४९ मे हिन्दी को राष्ट्रभाषा के रूप मे मान्यता प्राप्त हुई। गांधीजी के प्रेरणा से चक्रवती राजगोपालाचारी ने ' दक्षिण भारत हिन्दी प्रचार सभा ' का गठन किया था।

देशभर में हिन्दी पढ़ना गौरव की बात ने मानी जाती थी। महात्मा गांधीने १९६१ मे ख्रिश्चयन मद्रास एसोसिएशन ऑफ मद्रास की एक सभा मे स्पष्ट रूप से कहा था की धर्मांतरण राष्ट्रांतरण है। और उन्होंने हरिजन मे लिखा था की यदी मै तानाशहा होतो तो अंग्रेजी की पुस्तको को समुद्र मे फेक देता और अग्रेजी के सारे अध्यापको को बरखास्त कर देता ।हिंदी को राजभाषा के रूप में स्वीकार किये जाने का औचित्य हिन्दी को ही राजभाषा का सन्मान कृपापूर्वक नही दिया गया, बल्कि यह उनका अधिकार है। इस विषय मे अधिक विस्तार मे जानने की आवश्यकता नहीं है, केवल राष्ट्रपिता महात्मा गांधी द्वारा बताये गए निम्नलिखित लक्षणो पर दृष्टी डाल लेना ही पर्याप्त रहेगा, जो उन्होंने एक राजभाषा के लिए बताये थे।

१) अमलदारो को लिए वह भाषा सरल होनी चाहिए्।

२) उस भाषा के द्वारा भारत वर्ष का आपसी धार्मिक, आर्थिक और राजनितिक व्यवहार हो सकना चाहिए।

३) यह जरुरी है कि भारत वर्ष के बहुत से लोग उस भाषा को बोलते है।

४) राष्ट्र के लिए वह भाषा आसन होनी चाहिये।

५) उस भाषा का विचार करते समय किसी क्षणिक या अल्प स्थायी स्थिती पर जोर नही देना ही चाहिए । इन लक्षणो पर हिन्दी भाषा बिल्कुल खरी उतरती है। हिन्दी शब्द हैं हमारी आवाज का। हिंदी भारत का मान है, कहा जाए तो हिन्दी के बिना हिंदुस्तान की कल्पना करना निरर्थक है इस प्रकार राष्ट्रभाषा के बारे मे गांधीजी के विचार है।.

माहिती तंत्रज्ञानाचा विद्यार्थ्यांवर होणारा परिणाम

– माधुरी भारत पगारे
(पीएच. डी. संशोधक विद्यार्थी)

आज आपण पाहतो की, अगदी वयाने लहान मुले मोठ्या व्यक्तींना जमणार नाही अशा रितीने तंत्रज्ञानाचा वापर करतात. मोबाइल वापरत तर ही मुले वयस्क लोकालाही मागे टाकतात, मोबाइल वर तासनतास गेम खेळत असतात. ज्या वयात मैदानावर जावून शारीरिक संपदा जोपासाठी त्या वयात ही मुले मोबाइल घेऊन गेम खेळत बसतात. काही गेम जीवघेणे पण असतात जसे कीं पब्जी या गेम मुळे कितीतरी मुलांनी आपले प्राण गमावलेले आहेत. अश्या गेम्स मुळे मुलांच्या व्यक्तिमत्व विकासावर परिणाम होत आहे.

भूतकाळात डोकावून पहिले की तर आठवते की, जेव्हा मुले गटा गटाने एकत्र येऊन गल्ली बोळात खेळ खेळत. मैदानी खेळ खेळल्याने त्याच्यात सांघिक भावना लहानपणीच निर्माण होत होती. खेळातल्या हार जीत मुळे जीवनातील यशापयशही मुले सहज पचवू शकत होती. पण आता तसे नाहीय, थोडे ही मनाविरुद्ध झाले की, मुले फार टोकाची भूमिका घेतात. टीव्ही वर अशा अनेक बातम्या पाहून मन हेलावते की, आईने अभ्यास करण्याबाबत रागावले म्हणून मूल घर सोडून गेले. हे सगळे विपरीत परिणाम नको त्या वयात तंत्रज्ञानाच्या अतिवापरामुळे होतात. जर मुलांचा तंत्रज्ञानाचा अतीवापर किंबहुना व्यसन बंद करायचे असेल तर मुलाना मैदानावर आणणे आवश्यक आहे. इरलज्ञ ढे र्त्रींपव या उपक्रमाचे आयोजन करणे आवश्यक आहे. शाळेतच उद्याची पिढी घडत असते. शाळेत विविध उपक्रमांचे आयोजन करून मुलांना तांत्रिक व्यसनापासून दूर करता येऊ शकते व उद्याची उज्ज्वल पिढी घडू शकते.

सध्याचे युग हे तंत्रज्ञानाचे युग आहे. तंत्रज्ञानामुळे ज्ञानाच्या शाखा अफाट विस्तारल्या आहेत. तंत्रज्ञानामुळे क्षणार्धात सर्व माहिती मिळते. परंतु जसे तंत्रज्ञानाचे फायदे आहेत तसेच अनेक दुष्परिणाम ही समोर येवू लागले आहेत. शाळेत सुद्धा मुलांना संगणक इंटरनेट आदींचे ज्ञान दिले जाते. त्यामुळे फार कमी वयात शालेय मुलांना तंत्रज्ञानाचे ज्ञान मिळते. कमी वयामुळे मुलांमध्ये परिपक्वता नसते. काय चांगले? काय वाईट? यांचा सारासार विचार करण्याची त्यांची समज बुद्धी नसते. इंटरनेटवर विविध विषयासंबंधी माहिती असते. इंटरनेट हे माहितीचे एक जाळेच आहे. तेथे सर्व प्रकारची माहिती असते. मुले नको ती माहिती नको त्या वयात समोर आल्याने चुकीच्या मार्गाला लागण्याची दाट शक्यता असते.

मुले तासंतास इंटरनेट वर वेळ घालवतात, तशी त्यांना सवयच लागते. त्या गोष्टीचा त्यांच्या व्यक्तिमत्व विकासावर विपरीत परिणाम होतो. मुले चिडचिडे बनतात एकाच ठिकाणी सतत बसल्यामुळे भूक मंदावते. परिणामी शारीरिक वाढ खुंटते. भाऊ, बहीण, आई, वडील या नात्यांतील सुसंवाद प्रत्येक घरी हरवत आहे. असेच जर होत राहिले तर समाज पोखरला जाईल. कारण, आजचीच मुले उद्याचा समाज घडवत असतात. म्हणून आजच शालेय मुलांना तंत्रज्ञान वापराचे यथोचित ज्ञान देणे आवश्यक आहे. उद्याचा सुजाण नागरिक आज शाळेत घडत असतो. म्हणून शालेय स्तरावर विविध उपाय योजना करुन विद्यार्थ्यांना तांत्रिक व्यसनापासून दूर करण्याचे उपाय करता येऊ शकतात.

Vishva-Bharati

- **Snehal R. Chkhale**
F.Y.M.P.Ed.

Tagore was born on 7 May 1861 the youngest son and ninth of thirteen children. As a child, Tagore lived amidst an atmosphere where literary magazines were published, musical recitals were held, and theatre performed. The Jorasanko Tagore were indeed at the center of a large and art-loving social group. Tagore's oldest brother, Dwijendranath, was a respected philosopher and poet. Another brother, Satyendranath, was the first ethnically Indian member appointed to the elite and formerly all-white Indian Civil Service. Yet another brother, Jyotirindranath Tagore, was a talented musician, composer, and playwright. [6] Among his sisters, Swarnakumari Devi earned fame as a novelist in her own right. Jyotirindranath's wife, Kadambari Devi - who was slightly older than Tagore — was a dear friend and a powerful influence on Tagore. Her abrupt suicide in 1884 left him distraught for years, and left a profound mark on the emotional timbre of Tagore's literary life..

History of Vivs-Bharati

A study of the evolution of Visva-Bharati during the lifetime of its founder, Rabindranath Tagore, offers an insight into what this institution was intended to achieve. Rabindranath founded a school for children at Santiniketan and it was around this nucleus that the structure of an unconventional university developed through careful planning.

In 1863, on a seven-acre plot at the site of the present institution, Debendranath Tagore, the poet's father, had built a small retreat for meditation, and in 1888 he dedicated, the land and buildings, towards establishment of a Brahmavidyalaya and a library. Rabindranath's school Brahmacharyasrama which started actiong formally from December 22, 1901 with no more than five students on the roll, was, in part, a fulfilment of the wishes of his father who was a considerable figure of his time in the field of educational reforms. From 1925 this school came to be known as Patha-Bhavana.

The school was a conscious repudiation of the system introduced in India by the British rulers and Rabindranath initially sought to realize the intrinsic values of the ancient education in India. The school and its curriculum, therefore, signified a departure from the way the rest of the country viewed education and teaching. Simplicity was a cardinal principle. Classes were held in open air in the shade of trees where man and nature entered into an immediate harmonious relationship. Teachers and students shared the single integral socio-cultural life. The curriculum had music, painting, dramatic performances and other performative practices. Boone Lac receipted limits of intellectual and academic pursuits, opportunities were centedfu invigorating and sustaining the manifold faculties of the human personality.

Objective of Visvs-Bharati

VisvaBharati was established as a centre for culture with the objective of exploring the arts, language, humanities, music etc. It was also declared an institution of national importance by an Act of Parliament in 1951.

Purpose of Visva-Bharati

It offers courses in Ancient Indian history, culture and archaeology, medieval & modem history, comparative religion, pilesophyaoconomies& politics. It houses the centre for journalism and mass communication. A one-year integrated course on Indian culture and civilisation is offered to foreign students.

From Brahmacharyashrama to Visva-

Bharati: A Chronicle of Metamorphosis of a Tiny School into an Internationally- Acclaimed Centre of Learning.

Visva-Bharati which epitomizes culmination of Asia's first Nobel Laureate poet Rabindranath Tagore's dream of an institution, slated to deliver holistic education, as preached in the Upaizdas "s siyayâvimuktâye" (that which emancipates is knowledge) had a very modest beginning. In 1863, Debendranath Tagore, the poet's father and a herbringer of nineteenth century Bengal Renaissance took the users right of 20 bighas of land at an yearly land rent of twenty rupees in the arid soil of the district of Birbhum and established the SantiniketanAshrama. In 1888, he executed aTrust Deed for the management of the Ashrama and dedicated it for the purpose of meditation.

Thoroughly averse to the-then education system and its mode of teaching which heconsidered mechanical, soulless and uninspiring. Rabindranath established a school viz Santini ketan Brahmachary ashrama on 23rd December, 1901 with five studentswith the avowed objective of providing, as reported by the Visva-Bharati Bulletin of January, 1924 "To a limited number of children an education which would not be divorced from life, where pupils would become members of a larger family and regard the affairs of the institution as their own, and where they would live and grow in an atmosphere of freedom, mutual trust and happiness."

In conscious repudiation of the education system introduced by the British hegemony which harped on producing a group of stapeled clerks, bent on making British Raj unrivalled, Rabindranath introduced a new system of reading- learning where classes were held in open air, where man and nature enter into an immediate harmonious relationship. Twenty years later in a letter to Patrick Geddes, he emphasized:

"I merely started with this one simple idea that education should never be dissociated from life."

The concept of holistic education which will nurture a 'complete' human was imbibed by Rabindranath from our ancient Indian Upanisadic texts which preached emancipation of soul from the bondage of mundane prosperity. His resource was limited, but his ideal was unswerving.

By 1917, the idea of an Indian cultural centre was gradually shaping up. The centre will be slated "for the coordinated study of the different cultures." On 23rd December, 1918, the foundation store of Visva-Bharati was laid by the pecteducatur.

In his short speech he explained the aims and objectives of the institution: "The primary function of a university should be the constructive work of joining and imparting knowledge. Men should be brought together and full scope given to them not only for intellectual exploration, but of vital creation well and the teaching should be the overflow of this spring of culture, spontaneous and inevitable."

Visva-Bharati was registered on 16th May, 1922. Scholars from all over the universe started pouring in to make Visva-Bharati indeed a centre of global culture and learning. The Bramhacaryaschool during 1924 and 1924 came to be called Visva-BharatiPurbaBibhaga and from 1925 it became PathaBhavana of Visva-Bharati. In 1921, the Department of Advanced Studies was established which was re-namedasVidyaBhavana in 1926.From 1921 music and art were being taught at Kala Bhavana which finally branched off into two institutions i.e. Kala and SangitBhavana in 1933..

Visva-Bharati at a Glance

Amidst the flurry of Universities and

institutes in the national and global scenario, what makes Visva-Bharati different from other Universities? Wherein liesitsuniqueness? Is it simply because of its elevated status of a central University or of an University of national importance? No. Visva-Bharati is unique in the sense that it is not simply a degree-warding situation, nor simply aspires to produce shining techies. On the coming, it concepializes the idea of holistic education which has its root embedded in nature and which imbibes its impetus from the ancient Indian concept of 'Tapovana or hermitage-a place which epitomizes a symbiotic mannature relationship which will also help in martiring a "complete human.' On the other hand, Visva-Bharati can claim uniqueness because of its conglomeration and synthesis of various facades of creativity, innate in a man. Visva-Bharati thus combines under its umbrella basic science and humanities in unison with fine arts and visual arts. In the words of our founder father Rabindranath: "As Music and Fine

Arts are among the highest means of national self expression... in the proposedcentre of our culture, music and art must have prominent seats of honour." It may be emphasized here that even today, students outside West Bengal and more fascinatingly from different parts of the globe assemble in Sangit Bhavana of Visva-Bharati to get their first lesson in aesthetics and Tagore song. Kala-Bhavana is also equally celebrated for its exclusively Santiniketani School of Art, as developed by RamkinkarBeij, Abanindranath and BinodbihariMukhopadhyay. The two schools Patha-Bhavana and SikshaSatra are embedded in the university structure where teaching is done outside under the trees, so that students can get their first lesson in nature studies like Photosynthesis, Seasonal Changes, Basic Ecology and Entomology and so on.

Another unrivalled feature of Visva-Bharati lies in Sriniketan in the form of ' Institute of Rural Reconstruction ' (Palli Sikha Bhavana) which in dedicated to the task of upliftment of village community and making them self-sufficient since its inception in 1921. The concept of "Community College" which is bolstered by U.G.C.currently has its first starting point in various institutes viz. PalliSamgathanaVibhaga. Rural Extension Centre and others strewn throughout Sriniketan. In a nutshell, Visva-Bharati thus provides its students an all-encompassing education thr. is ha its cultural heritage, profoundly humanistic in its approach, adequately advanced in higher sence, superbly aesthetic in fine arts and visual arts and profoundly universalistic in its attitude towards the global scenario which is manifest in its motto: "YatraVisvam Bhvatyekanidam" where the world meets in one nest. We may quote here convocation address delivered by Sir Asutosh Mookerjee in

Calcutta University on 16-02-1923: "No human institution is so permanent as a University. Dynasties may come and go, political parties may rise and fall, the influences of men may change, ... councils will come and go; Ministries will blossom and perish; parties will develop and disappear or change their nature and survive. But your University, may University will live on forever..."

माहितीचा अधिकार - काळाची गरज

- दिक्षा रमेश आठवले
द्वितीय वर्ष बी.एड.

भारतात लोकशाही शासन व्यवस्था आहे, हे तर सर्वानाच माहित आहे आणि लोकशाहीत सामाजिक व राजकीय जीवनात समता असण आवश्यक असते. त्या शिवाय लोकशाही यशस्वी होऊ शकत नाही. त्यासाठी समाजसेवक अण्णा हजारेंच्या प्रयत्नातून हा कायदा अस्तित्वात आला त्यांच सर्व श्रेय हे अण्णा हजारेंना जाते. १२ ऑक्टोबर २००५ या वर्षी माहितीचा अधिकार हा कायदा म्हणून यांची अंमलबजावणी झालेली दिसुन येते. मित्रांनो कायदा येऊन कायद्याचे वय हे आज १६ वर्ष झालं तरी सुद्धा बऱ्याच नागरिकांना या कायद्या बद्दल माहिती नाही आणि ज्यांना माहिती आहे त्यातील पण काही अंशी लोक फक्त या कायदयाचा वापर करताना आपल्याला दिसून येतात. त्यामुळेच या कायद्याचे प्रशिक्षण द्यावे लागते व जनजागृती करावी लागत आहे. हा कायदा आल्यामुळे २००५ सरकारी कार्यालयामध्ये काय कामकाज चाललय कोणत्या गोष्टी घडताय याची कोणतीही माहिती नागरिकांना कळत नव्हती परंतु २००५ ला हा कायदा आल्यानंतर नागरिक शासकीय कारभारात सहभागी होऊ लागले. माहितीचा अधिकार हा आपल्याला केंद्राने दिलेला मोठा व चांगला अधिकार आहे जो अधिकार आजपर्यंत वरीष्ठ अधिकाऱ्यांना होता तो अधिकार आज आपल्याला म्हणजेच सर्वसामान्य माणसाला दिलेला अधिकार आहे. या माहिती अधिकार होणार अशा पद्धतीने नागरीकांना दंड होतो कायदे होते पण शासन कारभारामध्ये काम करत असताना चुकीच्या पद्धतीने काम होऊ नये, भ्रष्टाचाराला आळा घातला जावा, लोकांना पारदर्शक शासन कारभार चालताना दिसले पाहिजे अशा पद्धतीचा हा कायदा आलेला आहे.

मी पाहीलेली महामारी

- रेखा शिवाजी हरणे
प्रथम वर्ष बी.एड.

मी पाहीलेली महामारी ही दुसरी कोणतीच नसून कोरोना ही आहे आख्य जग हालविणारी ती माझी पहीलीच माहामारी होती. आपण या महामारी चे शिकार होणार नाही ना? याची किती सगळ्याचं देशांना होती. काही देश याला सामोरे ही गेले.

कोरोना हा विशाणू चीन मधुन आला आहे असे गृहीत होते. आणि तो जगभर पसरतच होता डिसेंबर २०१९ मध्ये कोरोना विषाणू सापडला व महामारीला सुरवात झाली. हळूहळू तो भारतात ही आला. २०२० मध्ये खरतर कोरोना कमी आणि अफवा जास्त होत्या खूप भयभीत वातावरण खूप जास्त 'भष्टाचार या काळात आरोग्याची काळजी घेणे खुप महत्वाचे होते.

धावत्या जगाला पूर्णपणे बंद करणारी ती महामारी कारणीभूत ठरली. कारण एक सुविचार तेथे कामी पडला आरोग्य हीच खरी संपत्ती असो आज आपण जगलो ते आरोग्याची काळजी घेतचं...

भारतासारख्या विकसंशिल देशाला खुप जास्त प्रमाणात प्राणहाणी व वित्तहानी पोहोचली. काही मानवतावादी लोकांनी मदत ही केली पण ती खरे गरजू पर्यंत पोहोचली होती का? हा मोठा प्रश्न उरलेला दिसतो. भारतामध्ये जेवण वाटप होत होते. खर तर त्या जेवणाचा लाभ भिकारी आणि निर्लज्ज लोकांना झाला कारण ज्या लोकांना खरी गरज होती त्यांना ती मिळालाच नाही. ज्या लोकांच्या घरच्यांना कोरोना झाला होता. त्याना तो लाभ मिळायला हवा होता पण इथे काही वेगळेच घडले. ज्याच्या घरी सुख+संपत्ती+ समाधान सर्वकाही असताना ते त्या अन्नाचा त्या जेवणाचा लाभ घेत होते.

घरून पिशव्या घेवून जायच्या आणि आपण काही

वेगळेच सामान आणले असे दाखवायचे. पण भारतात काहीचं लपत नाही हे तेवढेच खरे...

असंख्य गरजू माणसांना त्या जेवणाचा लाभ घेतला आणि गरजु मात्र कोलमडून गेले. अशा लोकांना तुम्ही असे का करता यासा प्रश्न केल्यास अन्नापेक्षा मोठे कोण? अन्न हे पूर्णब्रह्म आहे. असे विनोदी उत्तर ते देन होते?

कोरोना हा संसर्गजन्य रोग असल्या कारणास्तव माणसांनी माणूसकी सोडली भारतासारख्या देशाती ही महामारी ने माणसांना माणूसकी पासून तोडले. अशी कोरोना महामारीला आख्खा देश लढत होता व आरोग्याची काळजी घेत होता.

या कोरोना काळात मदत करणारे आणि फायदा उचलणारे सारखेच झाले होते, नक्की त्यांना मदतीचा फायदा झाला असो ऐवढ्या मोठ्या महामारीतून अखेर जग बाहेर आलेच.

असं म्हणतात की महामारीमुळे देश दोन वर्षे मागे पडला पण भारता सारखा देश ५ वर्षे मागे पडला कारण भारत विकसनशील देश आहे.

थेंब थेंब तळे साचे आणि या कोरोनाने आख्य विश्वच कोरडं करून टाकल तेव्हा भारताचा काय थारा लागली म्हणून भारत ४ ते ५ वर्षे मागे पडला असे म्हणू शकतो.

मी भगवंताची विनंती करते की अशी महामारी पुन्हा पृथ्वीवर यायलाच नको.

Degree abbreviation

- Diksha Ramesh Athawale
S.Y.B.Ed.

B.Acc. - Bachelor of Accountancy
B.A.Sc. - Bachelor of Applied science
B.Arch - Bachelor of Architecture.
B.A. - Bachelor of Arts.
B.B.A. - Bachelor of Business Administration.
B.Optom - Bachelor of Clinical Optometry
B.D.S. - Bachelor of Dental surgery.
B.Des. - Bachelor of Design
B.D. - Bachelor of Divinity.
B.Sc.Econ - Bachelor of Economics
B.Ed. - Bachelor of Education
B.Eng. - Bachelor of Engineering
B.Fin. - Bachelor of Finance.
B.F.A. - Bachelor of Fine Arts
B.H.Sc. - Bachelor of Health Science
L.L.B - Bachelor of Law
B.Med.Sci - Bachelor of Medical Sciences,
B.M. - Bachelor of Medicine.
B.M.B.S. - Bachelor of Medicine, Bachelor of Surgery
B.Mid - Bachelor of Midwifery
B.Mus - Bachelor of music
B.Nurs - Bachelor of Nursing
B.Ost - Bachelor of Osteopathy
B.Sc. - Bachelor of science
B.Socso - Bachelor of social science.
B.S.W. - Bachelor of Social Work
B.Tech.Ed - Bachelor of Technological Education
B.Tech. - Bachelor of Technology
B.Th. - Bachelor of Theology
B.Vet.Med.- Bachelor of Veterinary
B.V.M.S. - Bachelor of veterinary Medicine and surgery
B.V.Sc - Bachelor of veterinary science
B.Tec. - Business and Technology Education Council
Cert.H.E - Certificate of Higher Education
C.P.E. - Common professional Examination in Law
D.A.S.E. - Diploma in the Advanced study of Education
Dip..H.E. - Diploma of Higher Education
D.Arts - Doctor of Art
D.B.M.S. - Doctor of Biomedical Science
M.Ed. - Master of Education Ma
M.F.A. - Master of Fine Arts
L.L.M - Master of Law
M.L.A. - Master of Liberal Arts
M.Sc. - Master of science
M.S.W. - Master of social work.
M.Tech - Master of Technology degree
M.St - Master of studies
M.P.P. - Master of Public policy

क्यों डर लगता हैं मुझे...

– हिमशुका सतीश पाटील
द्वितीय वर्ष बी.एड.

क्यो डर लगता है मुझे
इस दुनिया के बढ़ते हुए अत्याचारो से ।

क्यो डर लगता हैं मुझे
माँ का दामन और पिता की छाया से दूर जाने से।

क्यों डर लगता है मुझे,
भीड़ मे टकराये हर उस अनजान व्यक्ति से।

क्यो डर लगता है मुझे,
अपने सपनो को हकीकत में बदलने से।
क्यो डर लगता है मुझे,
दुनिया के सामने खुलकर आने से।

अखिरकार मैने अपने मन से पूछ ही लिया
कब तक इस दुनिया से डर कर जीती रहूँ।

मुझे हिम्मत और होसले के साथ
हर जंग, हार, जीत की लड़ाई लड़नी होगी।
और डर को भागना होगा

भयंकर कोण ? कोरोनाचा कहर की अफवांचा जहर...

– वर्षा सुनिल सैदाणे
प्रथम वर्ष बी.एड.

या जगामध्ये मनुष्याने अनेक रोगांचा सामना केला आहे पण आज संपूर्ण जगभरात एका अशा वायरसने थैमान घातले की ज्यामुळे संपूर्ण दुनियाची झोप उडाली आहेत लोकांच्या मनात भीतीचे वातावरण निर्माण झाले आहे ज्यामुळे सर्वांचे जीवन जगणे कठीण बनले आहे या वायरसच नाव आहे कोरोना व्हायरस.

जगामध्ये सर्वत्र धुमाकूळ घालणारा हा करुणाचा विषाणू हा अतिशय धोकादायक रिक्षावाला आहे कोरोना विषाणू संक्रमणाची सर्वात डिसेंबर २०१९ चीनच्या वुहान शहरात झाली यापूर्वी हा विषाणू जगात कधीच पाहण्यात आला नव्हता हळूहळू या विषाणूंचे आगमन भारतात झाले आणि २२ मार्च २०२० मध्ये संपूर्ण भारत बंद पडला सरकारी नोकरापासून ते हात मजुरी करणाऱ्यापर्यंत सर्वांचं काम ठप्प झाले खाण्यापिण्याचे वांदे होऊ लागले.

कोरोनाचा कहर हा मोठ्या प्रमाणात वाढू लागला रुग्ण संख्या ही लाखोपर्यंत येऊन पोहोचले संख्या वाढल्यामुळे सोशल मीडियावर विविध फेक न्यूज (खोट्या बातम्या) पसरवल्या जाऊ लागल्या हे अफवा जीव घातकच आहे

घटना क्र. १ – ८ एप्रिल रोजी वाराणसी येथे एका महिलेला बाळंतपणासाठी हॉस्पिटलवाले तिला मध्ये घेत नाही, ती कोरोना बाधित नसताना देखील तिच्यावर सरळ सरळ आक्षेप घेतला जातो की ती कोरोनाने सर्वांना मारायला आली आहे आणि तिचे बाळंतण स्ट्रेचर वरच होते...

घटना क्र. २ – एका महिलेचे कोरोना बाधित नसल्याचे कळाले आणि दोन दिवसात तिची सुटका पण करण्यात आली परंतु ह्या दोन दिवसात न्यूज व पेपर वाल्यांनी काय ब्रेक कोणी चालवली आहे आता पृथ्वी नष्ट होणार आता पृथ्वी नष्ट होणार येथून प्रश्न निर्माण होतो सर्वात भयंकर कोण कोरोनाचा कहर की अफवांचा जहर..

आता जर थोडा हे सर्दी खोकला झाला किंवा समोरच्या व्यक्तीला शिंखा देखील आले की हे चैनल वाले कोरोना कोरोना करतात जेव्हा आपण सॅनिटायझरची

बॉटल घेतो तेव्हा ६० रुपयाला मिळणारे सॅनिटायझरची बॉटल १२० रुपये किमतीपर्यंत आपल्याला विकली जाते मार्केटमध्ये २० रुपयाला मिळणार आम्हाला २०० रुपये पर्यंत घेतला जातो ५० मिळणारी पॅरासिटॅमॉलची टॅबलेट आपल्याला १९९ रुपयाला मिळू लागते आज किती पैसा फार्मिसीच्या कंपन्या घेत आहे कारण त्यांना चांगलेच माहीत आहे जनता घाबरून काहीही करते.

अशा अफवांचा फटका फक्त लोकांनाच नाही तर प्राण्यांना पण सहन करावा लागला चिकन खाल्ल्याने कोरोना होतो ही मोठ्या प्रमाणात सोशल मीडियावर पसरवसण्यात आली होती यामुळे ग्रामीण भागातील काही लोकांनी कोंबड्यांना जिवंत जमिनीत बुजले या अफवेमुळे कोंबडी फार्म अडचणीत आले होते शंभर रुपये किलो या भावाने मिळणारे चिकन पंचवीस रुपये किलो या भावाने विकले जाऊ लागले होते यामुळे महाराष्ट्रातील ग्रामीण भागाला फटका बसला होता या आपल्यावर राज्य सरकारने दखल घेतली होती अशी अफवा पसरवणाऱ्या वर कारवाई केली जाईल असा निर्णय घेण्यात आला होता.

या अफवेचा फटका मासे विक्रेत्यांना पण सहन करावा लागला होता मासे मध्ये कोरोनाचा विषाणू वाढवून आला आहे या अफवेमुळे मासे मध्ये २५% ते ३०% घसरण होऊ लागले होते पश्चिम मार्केटमधील बरेच दुकाने बंद देखील पडली या अफवेचा फटका मासे बाजाराला पण सहन करावा लागला

कोरोना हा जगात खेळाडू आहे याची लागण झाली की ती व्यक्ती जिवंत राहू शकत नाही अशी अफवा मोठ्या प्रमाणात पसरवण्यात आली आहेत परंतु डॉक्टरांच्या मते जर तुम्ही तुमची रोग प्रतिकार शक्ती वाढवली तर तो व्यक्ती करून यावर मात करू शकतो तो व्यक्ती पूर्णपणे बरा होऊ शकतो परंतु या अफवेचा आहारी जाऊन आज कित्येक लोकांचा मृत्यू हा फक्त चिंतेमुळे होऊ लागला आहे या आपल्यामुळेच व्यक्ती आपली विचार करण्याची क्षमता देखील लागतो काय योग्य काय अयोग्य आहे ते त्याला कळत नाही

अशा अफवा जीवघातक ठरू शकतात अशाच अफेचा जहर प्रत्येकाच्या नसानसामध्ये पसरविण्यात येत आहे याचा परिणाम लोकांच्या मानसिकतेवर होत आहे आज आपण समजलं पाहिजे या जीवघातक अफवेपासून दूर राहिले पाहिजेल सोशल मीडियावर येणाऱ्या अफवांची अगोदर तपासणी केली पाहिजे सोशल मीडिया वर येणाऱ्या सर्वच बातम्या खोट्या नसतात पण कोणत्या बातम्या जीवघातक ठरू शकते याचे आपण तपासणी केली पाहिजे.

संत कबीर म्हणतात...

"चिंता ऐसे डाकीनी
काट कलेजा खाए
वैद्य बेचारा क्या करे
कितना मरहम लगा है"

जगाचा देशाचा परीक्षेचा काळ आहे तो पण आपण सर्वांनी यशस्वीपणे लढायचा आहे अशा वेळी देशातील प्रत्येक नागरिकाने शारीरिक व मानसिक दृष्ट्या सक्षम बनवून तसेच कोरोनासाठी सरकारने केलेल्या नियमांचे पालन करून कोरोनावर विजय मिळवू या कोरोना लढाईसाठी सज्ज असलेल्या डॉक्टर, आरोग्य कर्मचारी,पोलीस, कोरोना योद्धा यांचा सदैव सन्मान करूया जीवनामध्ये येणाऱ्या संकटाचं दर्याने सामना करूया....

संदर्भ - इंटरनेट, न्यूज पेपर, पुस्तक

राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग वार्षिक अहवाल

– प्रा. प्रविण कोल्हे

दिनांक २६ नोव्हेंबर २०२० हा दिवस संविधान दिवस

के. सी. ई. सोसायटीचे शिक्षणशास्त्र व शारीरिक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय जळगाव येथे राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाकडून दिनांक २६ नोव्हेंबर २०२० हा दिवस संविधान दिवस म्हणून साजरा करण्यात आला.

सदर कार्यक्रमाचे आयोजन के ऑनलाईन पद्धतीने करण्यात आले होते. कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अशोक राणे हे होते. तर प्रमुख पाहुणे म्हणून यशस्वी उद्योजिका व बनकर फुड्सच्या संचालिका तसेच आकाशवाणी केंद्र जळगाव येथील नैमित्तिक उद्धोषिका प्रा. किरण बनकर ह्या उपस्थित होत्या. आपल्या व्याख्यानात त्यांनी संविधानाचे महत्व ह्या विषयी माहिती दिली.

कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक प्रा. कुंद बाविस्कर यांनी केले तर ओळख परिचय रासेयो महिला कार्यक्रम अधिकारी डॉ. वंदना चौधरी यांनी केले. तसेच कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन महाविद्यालयाची विद्यार्थिनी पूनम पाटोळे हिने केले व आभार प्रदर्शन मोनिका साळुंखे हिने केले.

या कार्यक्रमात महाविद्यालयाचे उप-प्राचार्य डॉ. केतन चौधरी, शा. शि. विभागप्रमुख प्रा. निलेश जोशी, पत्रकारिता विभागप्रमुख प्रा. संदीप केदार रासेयो कार्यक्रम अधिकारी प्रा. प्रविण कोल्हे, प्रा. पंकज पाटील, डॉ. गणेश पाटील तसेच सर्व शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचारी हे ऑनलाईन उपस्थित होते.

दिनांक ०६/१२/२०२० रोजी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा महापरीनिर्वाण दिन आयोजित केल्याचा अहवाल...

के.सी. ई. सोसायटीचे शिक्षणशास्त्र व शारीरिक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय जळगाव येथे राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाकडून दिनांक ०६ डिसेंबर २०२० हा दिवस डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा महापरीनिर्वाण दिन निमित्त बाबासाहेबांच्या प्रतिमेस पुष्पहार अर्पण करण्यात आला.

कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अशोक राणे हे होते. तर प्रमुख पाहुणे म्हणून केसीई सोसायटीचे जनसंपर्क अधिकारी प्रा. संदीप केदार व उप-प्राचार्य डॉ. केतन चौधरी हे उपस्थित होते.

कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक रासेयो कार्यक्रम अधिकारी प्रा. प्रविण कोल्हे यांनी केले तर ओळख परिचय रासेयो महिला कार्यक्रम अधिकारी डॉ. वंदना चौधरी यांनी केले.

या कार्यक्रमात महाविद्यालयाचे शा. शि. विभागप्रमुख प्रा. निलेश जोशी, प्रा. पंकज पाटील, डॉ.गणेश पाटील तसेच सर्व शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचारी हे ऑनलाईन उपस्थित होते.

दिनांक २०/१२/२०२० रोजी रक्तदान शिबीर आयोजित केल्याचा अहवाल...

वरील संदर्भीय विषयानुसार महाराष्ट्रामध्ये सध्यस्थितीत रक्ताचा तुटवडा भासत असल्याने मा. राज्यमंत्री महोदय (उच्च व तंत्रशिक्षण) व संचालक, राष्ट्रीय सेवा योजना, जळगाव यांचे निर्देशानुसार के. सी. ई. सोसायटीचे शिक्षणशास्त्र व शारीरिक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय जळगावच्या राष्ट्रीय सेवा योजना अंतर्गत दिनांक २०/१२/२०२० रोजी रक्तदान शिबीराचे आयोजन करण्यात आले.

सदर शिबिराचे उद्घाटन के. सी. ई. सोसायटीचे जनसंपर्क अधिकारी प्रा. संदीपकुमार केदार यांनी रक्तदान केले. रक्तदान शिवीर हे केशवस्मृती प्रतिष्ठान संचालित माधवराव गोळवलकर स्वयंसेवी रक्तपेढी जळगाव यांचे सहकार्याने आयोजित करण्यात आले. याप्रसंगी एकूण अठरा रक्तदात्यांनी रक्तदान केले.

यावेळी कोविड-१९ चा प्रादुर्भाव लाक्षत घेता सामाजिक अंतर राखणे, मास्क लावणे, ५० पेक्षा जास्त व्यक्तींचा समूह जमू देणे, सॅनिटाइझरचा वापर करणे, शरीराचे तापमान तपासणे, स्वच्छता राखणे आदि दक्षता घेण्यात आली.

याप्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अशोक राणे, उपप्राचार्य डॉ. केतन चौधरी, विभाग प्रमुख प्रा. निलेश जोशी, रासेयो कार्यक्रम अधिकारी प्रा. प्रविण कोल्हे, डॉ.

गणेश पाटील, श्री. मनीष वनकर, श्री. मोहन चौधरी, श्री. विजय चव्हाण, श्री. विनोद पाटील तसेच सर्व शिक्षक शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे सहकार्य लाभले.

दिनांक २४/१२/२०२० मातृहृदयी साने गुरुजी यांची जयंती साजरी

दिनांक २४/१२/२०२० रोजी के. सी. ई.सोसायटीचे शिक्षणशास्त्र व शारीरिक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय जळगावच्या राष्ट्रीय सेवा योजना एकाकाकडून मातृहृदयी साने गुरुजी यांची जयंती साजरी करण्यात आली.

या कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अशोक राणे यांनी भूषविले. तर प्रमुख पाहुणे म्हणून के. सी. ई. सोसायटीचे जनसंपर्क अधिकारी प्रा. संदीपकुमार केदार व उपप्राचार्य डॉ.केतन चौधरी उपस्थित होते. अध्यक्षीय भाषणातून डॉ. राणे सरांनी मातृहृदयी साने गुरुजी यांच्या अतुलनीय कार्याबद्दल उपस्थितांना माहिती दिली. तसेच प्रमुख पाहुण्यांनी सुद्धा उपस्थितांना मार्गदर्शन केले.

याप्रसंगी महाविद्यालयाचे विभाग प्रमुख प्रा. निलेश जोशी, रासेयो कार्यक्रम अधिकारी प्रा. प्रविण कोल्हे, डॉ. गणेश पाटील, श्री. मोहन चौधरी, श्री. संजय जुमनाखे, श्री. विजय चव्हाण, श्री. विनोद पाटील तसेच सर्व शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे सहकार्य लाभले.

दिनांक १६/०२/२०२१ के. सी. ई.सोसायटीचे शिक्षणशास्त्र शारीरिक शिक्षणशाख महाविद्यालयात स्वामी विवेकानंद व राजमाता जिजाऊ यांची जयंती साजरी

दिनांक १२/०१/२०२१ रोजी के. सी. ई.सोसायटीचे शिक्षणशास्त्र व शारीरिक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय जळगावच्या राष्ट्रीय सेवा योजना एकाकाकडून स्वामी विवेकानंद व राजमाता जिजाऊ यांची जयंती साजरी करण्यात आली.

या कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अशोक राणे यांनी भूषविले, तर प्रमुख पाहुणे म्हणून के. सी. ई. सोसायटीचे जनसंपर्क अधिकारी प्रा. संदीपकुमार केदार व उपप्राचार्य डॉ. केतन चौधरी उपस्थित होते. अध्यक्षीय भाषणातून डॉ. अशोक राणे सरांनी स्वामी विवेकानंद व राजमाता जिजाऊ यांच्या अतुलनीय कार्याबद्दल उपस्थितांना माहिती दिली. तसेच प्रमुख पाहुण्यांनी मुद्धा उपस्थितांना मार्गदर्शन केले.

कार्यक्रम यशस्वी होण्यासाठी महाविद्यालयाच्या रासेयो एककाच्या विद्यार्थिनी कु. शुभांगी सोनवणे, कु. सायली पालीवाल यांचे सहकार्य लाभले.

याप्रसंगी महाविद्यालयाचे विभाग प्रमुख प्रा. निलेश जोशी, रासेयो कार्यक्रम अधिकारी प्रा. प्रविण कोल्हे, प्रा. पंकज पाटील, श्री. निलेश नाईक, श्री. विजय चव्हाण, श्री. विनोद पाटील तसेच सर्व शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे सहकार्य लाभले.

आजाद हिंद सेनेचे जनक नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांची जयंती दि.२३ जानेवारी २०२१

के. सी. ई. सोसायटीचे शिक्षणशास्त्र व शारीरिक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय जळगाव येथे राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाकडून दिनांक २३ जानेवारी रोजी 'तुम मुझे खून दो मैं तुम्हे आजादी द्धंगा...!' असे म्हणत स्वातंत्र्याचे स्फुल्लिंग चेतवणारे, स्वातंत्र्य चळवळीतील क्रांतिकारक विचारांनी सबंध विश्वाचे लक्ष वेधून घेणारे आजाद हिंद सेनेचे जनक नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांची जयंती पराक्रम दिवस म्हणून उत्साहात साजरी करण्यात आली.

या कार्यक्रमप्रसंगी अध्यक्ष म्हणून प्राचार्य डॉ. अशोक राणे हे उपस्थित होते तर प्रमुख पाहुणे म्हणून उपप्राचार्य डॉ. केतन चौधरी व केसीई सोसायटीचे जनसंपर्क अधिकारी प्रा. संदीपकुमार केदार हे लाभले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षीय भाषणात प्राचार्य डॉ. अशोक राणे यांनी नेताजी सुभाषचंद्र बोस यांच्या पराक्रमाचा इतिहास स्पष्ट करून सांगितला. भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीत एक क्रांतिकारी भुमिका सुभाषचंद्र बोस यांनी बजावल्याचे त्यांनी सांगितले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन रासेयो कार्यक्रम अधिकारी प्रा. प्रविण कोल्हे यांनी केले.

याप्रसंगी विभागप्रमुख प्रा. निलेश जोशी, डॉ. शैलजा भंगाळे, डॉ. रंजना सोनवणे, डॉ. जे.बी. पाटील, प्रा. अंजली बन्नापुरे, प्रा. सुनिता ढाके, डॉ. गणेश पाटील श्री. निलेश नाईक, श्री. शैलेश कुलकर्णी, श्री संजय जुमनाखे, श्री. विजय चव्हाण, श्री केतन पाटील तसेच सर्व शिक्षक शिक्षकेतर कर्मचारी उपस्थित होते.

के.सी.ई. सोसायटीचे शिक्षणशास्त्र व शारीरिक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय जळगाव येथे राष्ट्रीय सेवा योजना

विभागाकडून दिनांक १९ फेब्रुवारी २०२१ या दिवशी शिव जयंती निमित्त छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या प्रतिमा पूजन करण्यात आले.

दिनांक ५ मार्च २०२१ यादिवशी मास्क वाटप व गुलाब पुष्प वाटप अभियान राबविण्यात आले.

केसीई सोसायटीच्या शिक्षणशास्त्र व शारीरिक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेअंतर्गत खास जनजागृती अभियान शुक्रवारी राबविण्यात आले. कोरोनाचा कहर टाळायचा असेल तर मास्क घाला, असे सांगतानाच ज्यांनी मास्क घातले अशा जवळपास १०० नागरिकांना गुलाबाचे फुल देऊन प्रोत्साहित करण्यात आले, तर ज्यांनी मास्क परिधान केले नव्हते अशा ३०० नागरिकांना मास्कचे वाटप करण्यात आले. यातून एकाच दिवसात किमान ४०० जणांना सकारात्मक संदेश देण्याचे काम या अभियानाअंतर्गत करण्यात आले.

यावेळी प्रमुख पाहुणे म्हणून मुख्य वाहतूक निरीक्षक श्री. देविदास कुनगर साहेब उपस्थित होते. त्यांनी आपल्या मार्गदर्शनपर भाषणात उपस्थितांना रस्ते सुरक्षा, कोरोना संबंधी घ्यावयाची काळजी तसेच स्पर्धा परीक्षेची तयारी करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना अनमोल असे मार्गदर्शन केले. महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अशोक राणे यांनी अध्यक्षीय भाषणात कोरोना जनजागृती संदर्भात मनोगत व्यक्त केले.

कोरोना पुन्हा वाढत आहे त्यामुळे सध्या मास्क वापरणे हेच योग्य असल्याने त्यावाबत जनजागृती करण्यासह मास्क वापरणार्यांचे गुलाबपुष्प देऊन स्वागत करण्यात आले. शुक्रवारी सकाळपासूनच मू. जे. महाविद्यालय मुख्य प्रवेश द्वारासमोर ही मोहीम विशेष पद्धतीने राबविण्यात आली. कार्यक्रमाचे आयोजन राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्रम अधिकारी प्रा. प्रविण कोल्हे व महिला कार्यक्रम अधिकारी डॉ. वंदना चौधरी यांनी केले होते.

याप्रसंगी महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य डॉ. केतन चौधरी, केसीई सोसायटीचे जनसंपर्क अधिकारी प्रा. संदीप कुमार केदार, विभाग प्रमुख प्रा. निलेश जोशी, डॉ. शैलजा भंगाळे, श्री. संजय जुमनाखे, प्रा. केतकी सोनार, श्री. मोहन चौधरी, श्री. निलेश नाईक, श्री. शैलेश कुलकर्णी, विनोद पाटील हे उपस्थित होते.

अभियान यशस्वी करण्यासाठी राष्ट्रीय सेवा योजनेचे स्वयंसेवक व स्पर्धा परीक्षा अभ्यास केंद्राचे विद्यार्थी यांचे अनमोल असे सहकार्य लाभले.

के. सी. ई. सोसायटीचे शिक्षणशास्त्र व शारीरिक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय जळगाव येथे राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाकडून दिनांक १० मार्च २०२१ यादिवशी क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले स्मृतिदिन निमित्त प्रतिमापूजन डॉ. कुंदा बाविस्कर यांच्या हस्ते करण्यात आले. यावेळी प्राचार्य अशोक राणे, प्रा. संदीप केदार, ग्रंथपाल मनीष वनकर, संजय जुमनाके, मोहन चौधरी आदी उपस्थित होते.

दिनांक ३१ मे २०२१ राजमाता पुण्यश्लोक अहिल्याबाई होळकर यांची जयंती

केसीई सोसायटीच्या शिक्षणशास्त्र व शारीरिक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेअंतर्गत राजमाता पुण्यश्लोक अहिल्याबाई होळकर यांची जयंती दि. ३१ मे २०२१ रोजी साजरी करण्यात आली.

यावेळी प्रमुख पाहुणे म्हणून केसीई सोसायटीचे जनसंपर्क अधिकारी प्रा. संदीप कुमार केदार उपस्थित होते. त्यांनी आपल्या मार्गदर्शनपर भाषणात उपस्थितांना राजमाता पुण्यश्लोक अहिल्याबाई होळकर यांच्या कार्याविषयी अनमोल असे मार्गदर्शन केले. महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अशोक राणे यांनी अध्यक्षीय भाषणात सांगितले की पुण्यश्लोक अहिल्याबाई होळकर म्हणत सती जाणे कोणत्या शास्त्रात नाही आणि सती गेल्याने कोणताही मोक्ष किंवा पुण्या मिळत नाही अशा परंपरा बंद केल्या पाहिजेत. सती प्रथा बंद करण्यासाठी पुण्यश्लोक अहिल्याबाई होळकर यांनी कशाप्रकारे सती प्रथेला विरोध केला याविषयी मार्गदर्शन केले. यावेळी कोविड-१९ च्या नियमावलीचे पालन करून हा कार्यक्रम घेण्यात आला.

कार्यक्रमाचे आयोजन राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्रम अधिकारी प्रा. प्रविण कोल्हे व महिला कार्यक्रम अधिकारी डॉ. वंदना चौधरी यांनी केले होते. याप्रसंगी महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य डॉ. केतन चौधरी, विभाग प्रमुख प्रा. निलेश जोशी, प्रा. पंकज पाटील, श्री. संजय जुमनाखे, श्री. मोहन चौधरी, श्री. निलेश नाईक, श्री. विजय चव्हाण हे उपस्थित होते.

दिनांक ०१ जून जागतिक तंबाखू विरोध दिवस साजरा

केसीई सोसायटीच्या शिक्षणशास्त्र व शारीरिक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या वतीने जागतिक तंबाखू विरोध दिवस साजरा करून तंबाखू व्यसनमुक्त भारत जनजागृती अभियानास सुरुवात केली. यामध्ये महाविद्यालयाच्या रासेयो विभागामार्फत सोशल मिडीयाच्या माध्यमातून व्यसनमुक्ती साठी आवाहन करण्यात येणार आहे.

यावेळी प्रमुख पाहुणे म्हणून महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य डॉ. केतन चौधरी हे उपस्थित होते. त्यांनी आपल्या मार्गदर्शनपर भाषणात उपस्थितांना तंबाखूमुळे होणारे नुकसान तसेच यामुळे कर्करोग होण्याचा जास्त धोका असतो याविषयी अनमोल असे मार्गदर्शन केले. महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अशोक राणे यांनी अध्यक्षीय भाषणात व्यसनमुक्त भारत झालाच पाहिजे कारण तंबाखूमुळे तरुण पिढी बरबाद होत आहे. आज देशात तंबाखूमुळे लाखो लोकांचे बळी जात आहेत. राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्रम अधिकारी प्रा. प्रविण कोल्हे यांनी 'जागतिक तंबाखू विरोध दिवसनिमित्त' महाविद्यायीन शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचारी यांना सामुहिक शपथ दिली. यावेळी कोविड-१९ च्या नियमावलीचे पालन करून हा कार्यक्रम घेण्यात आला.

कार्यक्रमाचे आयोजन राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्रम अधिकारी प्रा. प्रविण कोल्हे व महिला कार्यक्रम अधिकारी डॉ. वंदना चौधरी यांनी केले होते. याप्रसंगी केसीई सोसायटीचे जनसंपर्क अधिकारी प्रा. संदीप कुमार केदार, विभाग प्रमुख प्रा. निलेश जोशी, प्रा. पंकज पाटील, श्री. संजय जुमनाखे, श्री. मोहन चौधरी, श्री. निलेश नाईक, श्री. विजय चव्हाण हे उपस्थित होते.

के.सी.ई. सोसायटीचे शिक्षणशास्त्र व शारीरिक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय जळगाव येथे राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाकडून दि. ०५ जून २०२१ रोजी पर्यावरण दिन साजरा करण्यात आली. प्रमुख पाहुणे म्हणून मू. जे. महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. स. ना. भारंबे उपस्थित होते त्यांच्या हस्ते वृक्षरोपण करण्यात आले.

दिनांक ६ जून २०२१ रोजे महाविद्यालयात शिव राज्यभिषेक दिनानिमित्तं छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या प्रतिमेला अभिवादन करण्यात आले. याप्रसंगी प्राचार्य अशोक राणे, उपप्राचार्य प्रा. केतन चौधरी, प्रा. नीलेश जोशी, प्रा. संदीप केदार मोहन चौधरी, विजय चव्हाण उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे आयोजन, नियोजन राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्रम अधिकारी प्रा. प्रवीण कोल्हे यांनी केले.

दि. १० जून २०२१ रोजी महाविद्यालयाच्या रासेयो विभागाकडून जागतिक दृष्टिदान दिन साजरा करण्यात आला.

या कार्यक्रमाचे आयोजन ऑनलाईन पद्धतीने करण्यात आले होते कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थानी प्राचार्य डॉ. अशोक राणे तर प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून डॉ. शैलजा भंगाळे या उपस्थित होत्या. कार्यक्रमाचे आयोजन रासेयो कार्यक्रम अधिकारी प्रा. प्रवीण कोल्हे व डॉ. वंदना चौधरी यांनी केले तर प्रा. पंकज पाटील यांनी आभार मानले.

राष्ट्रपुरुष लोकमान्य टिळक पुण्यतिथी कार्यक्रम अहवाल

दि. ०१/०८/२०२० रोजी शनिवारी सकाळी ११:०० वाजता राष्ट्रपुरुष लोकमान्य टिळक यांच्या १०० वी पुण्यतिथी निमित्ताने झूम मिटींगद्वारे ऑनलाईन कार्यक्रम महाविद्यालयातर्फे महाविद्यालयात आयोजित करण्यात आला.

या कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान महाविद्यालयाचे आदरणीय प्राचार्य डॉ. अशोक राणे सर यांनी भूषविले याप्रसंगी प्रमुख वक्ते माननीय प्रा. व. पु. होले, सदस्य, के. सी. ई. सोयायटी, जळगाव उपस्थित होते. लोकमान टिळकांच्या प्रतिमेस पुष्पहार अर्पण करून कार्यक्रमास सुरुवात झाली. कार्यमाची प्रस्तावना प्रा. डॉ. रंजना सोनवणे यांनी केली. तसेच प्रथम वर्ष बी. एड.ची विद्यार्थिनी शिवानी कैलास उमरकर व प्रथम वर्ष बी. एड.ची विद्यार्थिनी सायली पालीवाल हिने टिळकांच्या जीवनपटातील प्रेरणादायी प्रसंग आपल्या शैलीत सांगितले. आभार पतील पूजा या विद्यार्थिनीने मानले उपक्रमाचे संयोजन डॉ. रंजना सोनवणे यांनी केले. सर्व प्राध्यापक वृंद व कार्यलयीन कर्मचारी श्री. मोहन चौधरी सर व इतर सर्वांचे सहकार्य लाभले.

हिंदी विभाग अहवाल

१४ सप्टेंबर रोजी सकाळी ११:०० वाजता हिंदी दिन झूम मीटिंगद्वारे ऑनलाईन साजरा करण्यात आला या कार्यक्रमासाठी सर्व मेथडचे विद्यार्थी हजर होते प्रथम वर्ष बी.एड.ची विद्यार्थ्यांनी साळुंके हीने हिंदी विषयातून राष्ट्रीय एकात्मता यावर भाषण दिले कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे माननीय प्राचार्य डॉ. ए. आर. राणे उपस्थित होते तसेच हिंदी विषयाच्या ज्येष्ठ प्राध्यापिका डॉ. शैलजा भंगाळे यांनी हिंदी विषयातून पदवी आणि पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांसाठी कोणत्या संधी उपलब्ध असतात याची माहिती दिली कार्यक्रमासाठी हिंदी विभागातील विद्यार्थ्यांनी सहकार्य केले कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन व आभार प्रदर्शन बी. एड. ची विद्यार्थीनी शबनम हिने केले कार्यक्रमाचे संयोजन डॉ. शैलजा भंगाळे व डॉ. रंजना सोनवणे यांनी केले.

तसेच वर्षभरात हिंदी विभागाने निबंध स्पर्धा देखील आयोजित केले होते त्या निबंध स्पर्धेत मोनिका साळुंखे या विद्यार्थिनीने पहिला नंबर मिळवला. अशाप्रकारे हिंदीबद्दल विद्यार्थ्यांमध्ये अभिरुची निर्माण होऊन शाळेत देखील त्यांनी विविध कार्यक्रमाचे आयोजन करावे यासाठी हिंदी विभागात विद्यार्थी संख्या कमी असली तर विद्यार्थी कार्यक्रमाचे आयोजन प्रमुखामार्फत करण्यात येते तसेच महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अशोक राणे सर यांचे मार्गदर्शन लाभले.

– डॉ.शैलेजा भंगाळे
– डॉ.रंजना सोनवणे

महात्मा गांधी व लाल बहादूर शास्त्री जयंती अहवाल

दिनांक ०२/१०/२०२० शुक्रवार रोजी सकाळी ११:०० वाजता झूम मीटिंग आयोजित करून ऑनलाइन महात्मा गांधी व लालबहादूर शास्त्री यांची जयंती साजरी करण्यात आली याप्रसंगी कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी डॉ. शैलजा भंगाळे मॅडम उपस्थित होत्या. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक डॉ. रंजना सोनवणे यांनी केले तसेच एस. वाय. बी. एड. व एफ. वाय. बी. एडच्या विद्यार्थ्यांनी दोन्ही महान नेत्यांच्या जयंतीनिमित्त आपले अभिवादन भाषणाद्वारे केले भारतातील स्वतंत्र भारताच्या इतिहासात आंतरराष्ट्रीय स्तरापर्यंत गेलेल्या या राष्ट्रपिता व अमृतपुत्र यांना आयुष्यात सतत प्रेरणास्त्रोत म्हणून नतमस्तक होऊ व शिक्षक म्हणून आदर्श विचारांचा स्रोत विद्यार्थ्यां प्रत सकारात्माने नेऊ अशा मनोनिग्रह केला अध्यक्षांनी महात्मा गांधींच्या व्रतांचा विसर पडू देऊ नका असा मोलाचा सल्ला भावी शिक्षकांना दिला प्राध्यापिका डॉ. स्वाती चव्हाण यांनी महात्मा गांधी व लालबहादूर शास्त्री यांच्या जीवनातील शिक्षकांना दैनंदिन अध्यापनात कामे येणाऱ्या तत्वांचा उहापोह केला कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन तेजस्विनी या विद्यार्थिनीने केले आदरणीय प्राचार्य डॉ. अशोक राणे यांचे मार्गदर्शन व प्रेरणेने प्राध्यापक डॉ. रंजना सोनवणे यांनी कार्यक्रमाचे संयोजन केले सर्व प्राध्यापक विद्यार्थी शिक्षकेतर कर्मचारी वर्ग यांचे सहकार्य लाभले.

– डॉ.रंजना सोनवणे

शिक्षक दिन अहवाल

दिनांक ०५/०८/२०२० रोजी सकाळी ११:०० वाजता शिक्षक झूम मिटिंगद्वारे ऑनलाइन साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमास प्रमुख पाहुणे म्हणून माननीय प्राध्यापक पी. पी. माहुलीकर प्र. कुलगुरू कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगाव, मू. जे. महाविद्यालयाचे प्राचार्य मा. एस. एन. भारंबे, माजी अधिष्ठाता क. ब. चौ. उमवि साने गुरुजी विद्या प्रबोधिनी शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय खिरोदा येथील मा.प्राचार्य डॉ. एस. टी. भूकन आणि केसीई सोसायटी संचलित शिक्षणशास्त्र आणि शारीरिक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय जळगाव येथील सेवानिवृत्त प्राध्यापिका मा. डॉ. सुलेखा एम. जोशी (पुणे) यांच्या उपस्थितीत शिक्षक दिनाचा कार्यक्रम घेण्यात आला कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान मा. प्राचार्य डॉ. अशोक राणे यांनी भूषविले कार्यक्रमाची प्रस्तावना डॉ.रंजना सोनवणे यांनी केली. कार्यक्रमात विद्यार्थ्यांनी शिक्षक दिनानिमित्त डॉ. राधाकृष्णन यांच्या आदर्श जीवनाचा ऊहापोह आपल्या भाषणात केला तसेच प्रमुख पाहुण्यांनी आपल्या जीवनातील शिक्षक आई–वडील यांच्या प्रति कृतज्ञता व्यक्त करून शिक्षकी

पेशात शिक्षक दिनाचे महत्त्व काय आणि कसे हे सांगितले निवृत्त प्राध्यापिका यांनी अनमोल असे मार्गदर्शन करून सर्वांना प्रेरणा दिली विद्यार्थ्यांना शिक्षक जीवन उत्साही व प्रेरणादायी ठेवा कार्यशील राहा असा मोलाचा संदेश दिला सूत्रसंचालन तेजस्विनी या विद्यार्थिनीने केले तर आभार प्रदर्शन सायली पालीवाल या विद्यार्थिनीने केले कार्यक्रम प्रसंगी सर्व प्राध्यापक वृंद व शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे सहकार्य लाभले कार्यक्रमाचे संयोजन प्राध्यापक डॉ. रंजना सोनवणे यांनी केले.

विज्ञान मंडळ अहवाल

– प्राध्यापक डॉ. कुंदा बाविस्कर
विज्ञान मंडळ प्रमुख

महाविद्यालयात दरवर्षी विज्ञान मंडळाची स्थापना केली जाते या मंडळाच्या उद्घाटनापूर्वी मंडळाचे कार्यकारणी तयार केली जाते. सन २०२०-२१ या शैक्षणिक वर्षासाठी विज्ञान मंडळ कार्यकारणी पुढील प्रमाणे-

अध्यक्ष : साक्षी बजाज

उपाध्यक्ष : सुनीता बाविस्कर

सेक्रेटरी : हिमशुका पाटील

कोषाध्यक्ष : दर्शन आवचार

बातमीदार : गोविंदा पाटील

सदस्य : नेहा राजपूत, नेहा महाजन, दीक्षा मोरे

विज्ञान मंडळामार्फत दिनांक १५/१०/२०२० हा भारतरत्न डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम यांचा जन्मदिवस म्हणून साजरा करण्यात आला. दिनांक २८ फेब्रुवारी २०२१ हा विज्ञान दिवस म्हणून साजरा करण्यात आला महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. आर. राणे यांनी दैनंदिन जीवनात विज्ञानाचे महत्त्व स्पष्ट केले. दिनांक २८/०२/२०२१ ते ०६/०३/२०२१ या दरम्यान विज्ञान सप्ताह साजरा करण्यात आला या अंतर्गत अंधश्रद्धा निर्मूलनात शिक्षकाची भूमिका या विषयावर निबंध स्पर्धे चे आयोजन करण्यात आले होते.

विज्ञान मंडळामार्फत दिनांक २२ एप्रिल २०२१ हा दिवस Mother Earth म्हणून साजरा करण्यात आला यामध्ये साक्षी बाजार या विद्यार्थिनीने माहिती दिली.

विद्यार्थी कल्याण विभाग अहवाल

– प्राध्यापक डॉ. कुंदा बाविस्कर
विज्ञान मंडळ प्रमुख

महाविद्यालयात विद्यार्थी कल्याण विभाग कार्यरत असून विद्यापीठामार्फत पुरस्कृत बहुतांशी सर्व योजनांचे अंमलबजावणी केले जाते शैक्षणिक वर्ष २०२१ या वर्षात राबवलेला उपक्रम व उपक्रमात सहभागी विद्यार्थी पुढीलप्रमाणे

१) जोडीदाराची विवेकी निवड या राज्यव्यापी संकल्प अभियानांतर्गत आयोजित युवा संकल्प परिषदेचे आयोजन दिनांक १२ जानेवारी २०२० रोजी करण्यात आले होते. या परिषदेत महाविद्यालयातील सहभागी विद्यार्थी पाटील आकाश पंढरी, पावरा संजय जगन, पाटील स्वप्निल सुभाष, शबनम मस्तान काय्युत, खडके हर्षद जनार्दन, बोरसे शिल्पा भास्कर, गोमटे अमोल बाळू, तायडे भूषण शाम.

२) दिनांक ०३ ते ०४ मार्च २०२० रोजी या कालावधीत सी. गो. पाटील कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, साक्री जि. धुळे येथे विद्यापीठस्तरीय आदिवासी विद्यार्थी आत्मविश्वास व प्रेरणा प्रशिक्षण कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते या कार्यशाळेत महाविद्यालयातील ०६ विद्यार्थी सहभागी झाले होते. रावताळे भारती काळूसिंग, ठाकरे सरदार मधुकर, पावरा संजय बारक्या, पावरा निपुल आनंदा, वळवी अंजू आजमा, मोनिका रमेश सोळंके.

विद्यापीठस्तरीय पोवाडा गायन कौशल्य कार्यशाळा

०४ फेब्रुवारी २०२० आणि विद्यापीठ स्तरीय संशोधन प्रकल्प सादरीकरण स्पर्धा २५ जानेवारी २०२० या दोन कार्यशाळांसाठी विद्यार्थ्यांचा सहभाग नोंदवता आला नाही या कालावधीमध्ये विद्यार्थ्यांचे विद्यापीठाचे परीक्षा असल्यामुळे विद्यार्थी सहभागी होऊ शकले नाहीत.

विद्यापीठाची कर्मवीर भाऊराव पाटील कमवा व शिका योजना दरवर्षी महाविद्यालयात राबवली जाते मात्र मार्च २०२१ या कालावधीत सर्वत्र लॉकडाऊनमुळे महाविद्यालये बंद असल्यामुळे या योजनेचे अंमलबजावणी करता आली नाही.

भूगोल मंडळ अहवाल

– डॉ. वंदना सतिश चौधरी

सन २०१९-२०या शैक्षणिक वर्षात भूगोल मंडळ स्थापन करण्यात आले या मंडळाचे उद्घाटन दिनांक ३१/०१/२०२० रोजी प्राध्यापक डॉ. हेमराज आर. जाधव यांनी पर्यावरण व जागतिक तापमान वाढ तसेच ओझन वायूचा होणारा परिणाम यावर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

तसेच भूगोल सप्ताह अंतर्गत निबंध स्पर्धा घेण्यात आली निबंधाचा विषय होता वृक्ष संवर्धन काळाची गरज या स्पर्धेत एकूण १५ विद्यार्थ्यांनी सहभागी झाले होते त्यातून ०३ क्रमांक काढण्यात आले

प्रथम क्रमांक : साळुंखे मोनिका रमेश, द्वितीय क्रमांक : गायकवाड दिपाली अर्जुन व तृतीय क्रमांक : पाटील तेजश्री राजेंद्र या स्पर्धेच्या विजेत्यांचे प्राचार्य व सर्व प्राध्यापक वृंदानी कौतुक केले.

तसेच दिनांक ०२/०२/२०२० रोजी जागतिक पाणथळ भूमी दिनानिमित्त विद्यार्थ्यांना आपआपल्या परिसरातील पाणथळ भूमीबाबत सर्वेक्षण करायला सांगून त्याचा अहवाल लिहायला सांगितला अहवाल लिहताना विद्यार्थ्यांना पुढील बाबी लक्षात घ्यावयास सांगितले

१) विद्यार्थ्यांचे नाव
२) पाणथळ जागेचा फोटो
३) पाणथळ जागेचे ठिकाण
४) पाणथळ जागेची एकूण क्षेत्र
५) पाणथळ जागा का किंवा कशी निर्माण झाली त्याबाबतचे विवेचन
६) पाणथळ जागेचा गावाला होणारा उपयोग किंवा त्रास याबाबत माहिती लिहावयास सांगितली.

नेट व सेट कार्यशाळा अहवाल

– डॉ. शैलजा भंगाळे

२०२०-२१ या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयातर्फे प्राचार्यांच्या मार्गदर्शनाने नेट व सेट प्राध्यापक पात्रता परीक्षेसाठी कार्यशाळा घेण्यात आली. या कार्यशाळेचे आयोजक प्राध्यापक डॉ. शैलजा भंगाळे होत्या. कार्यशाळेचे उद्घाटन दिनांक २५ ऑगस्ट २०२० रोजी प्राचार्य डॉ. ए. आर राणे यांच्या व्याख्यानाने झाले. एकूण १० दिवस झालेल्या या कार्यशाळेचा लाभ घेण्यासाठी १४० विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला शिक्षणशास्त्र विषयासाठी ऑनलाईन झालेल्या कार्यशाळेत महाविद्यालयातील प्राचार्य डॉ. ए. आर. राणे डॉ. शैलजा भंगाळे, डॉ. रंजना सोनवणे, डॉ. कुंदा बाविस्कर, डॉ. जयश्री पाटील, डॉ. केतन चौधरी, डॉ. स्वाती चव्हाण, डॉ. सुनिता नेमाडे यांनी मार्गदर्शन केले. विशेष साधन व्यक्ती म्हणून DIET नाशिक येथील प्राध्यापक डॉ. संगीता महाजन, प्रा. गोकुळ मोरे समर्थ शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, नाशिक आदींनी विद्यार्थ्यांना उत्कृष्ट मार्गदर्शन केले ही कार्यशाळा नि:शुल्क आयोजित करण्यात आली होती तसेच सहभागी व्यक्तींना नमुना प्रश्नपत्रिका सरावासाठी उपलब्ध करून देण्यात आले.

लैंगिक छळ निवारण कक्ष अहवाल

– डॉ. शैलजा भंगाळे

महाविद्यालयात लैंगिक छळ निवारण कक्ष कार्यरत आहे या वर्षी या कक्षातर्फे लैंगिक छळासंबंधी जागृती तसेच लिंगभाव समानता, स्त्रियाप्रती आदर वाढावा या दृष्टिकोनातून स्त्री सुरक्षा (Women Safety) या विषयावर एक दिवसीय वेबिनारचे आयोजन करण्यात आले. स्त्रियांची सुरक्षितता समाजाचा दृष्टिकोन आणि वैज्ञानिक बाबी यासंबंधीची माहिती विद्यार्थी तसेच प्राध्यापकांना यातून मिळाली. प्रमुख साधन व्यक्ती म्हणून एस. एस. मणियार लॉ कॉलेज डॉ. विजेता एस. सिंग यांनी मार्गदर्शन केले कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थानी प्राचार्य डॉ. ए. आर.राणे होते.

तसेच महाविद्यालयातर्फे आंतर महाविद्यालयीन पोस्टर स्पर्धा व घोषवाक्य स्पर्धा आयोजित करण्यात आली. या स्पर्धेचे विषय होता Save Girl Child आणि My Mother My Life या स्पर्धेचे आयोजन प्राध्यापक डॉ. शैलजा भंगाळे व विद्यार्थी प्रतिनिधी स्वीटी प्रभाकर तायडे हिने केले स्पर्धेचे परीक्षक म्हणून डॉ. रंजना सोनवणे व डॉ. कुंदा बाविस्कर यांनी काम पाहिले. वरील स्पर्धांमध्ये एकूण ४० विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. क. ब. चौ. उ.म.वि. परिक्षेत्रातील विविध विद्यार्थ्यांनी पोस्टर स्वरूपात उत्कृष्ट सादरीकरण केले.

संशोधन कक्ष अहवाल

– डॉ. शैलजा भंगाळे

सन २०२०–२१ या शैक्षणिक वर्षात संशोधन कक्षातर्फे विद्यार्थ्यांसाठी काही विशेष उपक्रम आयोजित करण्यात आले. रवींद्रनाथ टागोर जयंती निमित्त रवींद्रनाथ टागोरांच्या जीवनावर प्रकल्प तयार करण्याची स्पर्धा आयोजित करण्यात आली या स्पर्धेसाठी दिलेले विषय पुढीलप्रमाणे होते.

१) रवींद्रनाथ टागोर यांचे शैक्षणिक विचार

२) श्रीनिकेतन

३) शांतिनिकेतन

४) विश्वभारती

५) रवींद्रनाथ टागोर यांचे साहित्य

प्रकल्पाचे स्वरूप लिखित अथवा व्हिडिओ, PPT अशा स्वरूपाचे होते या स्पर्धेत लिखित प्रकल्पात पुढील विद्यार्थी यशस्वी झाले.

१) दर्शन प्रकाशराव अवचार व पल्लवी सैंदाणे

२) डुडके दीपक

३) गिरीश भगवान सैंदाणे व शुभांगी पाटील

PPT प्रेझेंटेशन मध्ये पुढील विद्यार्थ्यांनी उल्लेखनीय यश मिळवले पाचही उपविषयामध्ये यशस्वी विद्यार्थी पुढील प्रमाणे:

कुंजल पाटील, सविता देशमुख, हिमशुका पाटील, नेहा संजयसिंग राजपूत, दीक्षा रवींद्र मोरे, साक्षी बजाज, बाविस्कर स्मिता, तायडे स्विटी प्रभाकर.

विद्यार्थ्यांनी विविध वेबिनारमधून जे ज्ञानग्रहण केले त्यावर आधारित Teacher As A Facilater या विषयावर टर्म पेपर लेखनाची स्पर्धा घेण्यात आली यात पुढील विद्यार्थ्यांना उत्कृष्ट टर्म पेपर सादर केला.

१) Kung Jose

२) Leena Joshi, Warke Reshma

३) Saindane Pallavi, Ligy P.K.

संशोधन कक्षाचा लाभ पदव्युत्तर संशोधन तसेच M. Phil., Ph. D. संशोधन करणारे विद्यार्थी घेतात यावर्षी प्राचार्य डॉ. ए. आर. राणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली ज्योती सतीश तडके ही विद्यार्थ्यांनी संशोधन कार्य पूर्ण करीत आहे. तिचा संशोधनाचा विषय 'लोकसहभाग योजनेतून विकसित झालेल्या जिल्हा परिषद शाळांमधील भौतिक व शैक्षणिक सुविधांचा अभ्यास' असा आहे. प्राध्यापक डॉ. शैलजा भंगाळे यांच्या मार्गदर्शनाने अनिता रमेश वानखडे या विद्यार्थिनींनी पीएच. डी. प्राप्त केली. तिचा संशोधनाचा विषय 'Social Maturity of Undergraduate Students With Reference To Surrounding Gender nd Socio Economic Status' असा होता.

संशोधन कक्षातर्फे संशोधन पद्धती या विषयावर एक आठवड्याची कार्यशाळा घेण्यात आली. या कार्यशाळेला महाविद्यालयातील तज्ज्ञ प्राध्यापकांनी मार्गदर्शन केले सदर कार्यशाळेला पीएच. डी., एम. फिल. व एम. एड., एम. पी. एड. चे विद्यार्थी उपस्थित होते. या कार्यशाळेत संशोधन विषय निवडीपासून संशोधनाच्या प्रत्येक टप्प्याचे विश्लेषण व उदाहरणे देऊन मार्गदर्शन करण्यात आले.

शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ चा अहवाल

आपल्या संस्थेच्या शिक्षणशास्त्र आणि शारीरिक शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, जळगावचा शैक्षणिक अहवाल २०२०-२१ खालीलप्रमाणे सादर करीत आहे.

खान्देश कॉलेज एज्युकेशन सोसायटी, जळगाव १९४४ साली स्थापन झालेली शिक्षणशास्त्र क्षेत्रातील एक नामांकि व प्रगल्भ संस्था आहे. ही संस्था सुमारे २६ एकर परिसरामध्ये विकसित झालेली आहे. या संस्थेने चालविलेले शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय (१९६५) म्हणजेच ५४ वर्षापासून शिक्षक प्रशिक्षणाचे कार्य करीत आहेत.

एनटीई रेग्युलेशन २०१४ नुसार शासनाचे सुधारीत नाहकरत प्रमाणपत्र प्राप्त झालेले असून त्यानुसार उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव यांच्याशी कायम संलग्नित असून सर्व शिक्षणक्रम दोन वर्ष कालावधीसाठी राबविले जात आहे. या वर्षात विविध शिक्षणक्रमांना खालीलप्रमाणे विद्यार्थी प्रवेशित होते.

अ. क्र.	अभ्यासक्रम	विद्यार्थी क्षमता	प्रवेशित विद्यार्थी संख्या
१	प्रथम वर्ष बी.एड.	१५०	१५०
२	द्वितीय वर्ष बी.एड.	१००	९५
३	प्रथम वर्ष बी.पी.एड.	१००	१००
४	द्वितीय वर्ष बी.पी.एड	१००	४९
५	प्रथम वर्ष एम.एड.	५०	०९
६	द्वितीय वर्ष एम.एड.	५०	१९
७	प्रथम वर्ष एम.पी.एड.	३०	३०
८	द्वितीय वर्ष एम.पी.एड.	३०	३०

या वर्षात द्वितीय वर्ष बी.एड.च्या विद्यार्थ्यांनी दि. ०१.०७.२०२० ते ३०.०४.२०२० या दरम्यान आठ माध्यमिक शाळांमध्ये ऑनलाईन आंतरवासिता उपक्रम यशस्वीपणे पूर्ण केला. यासाठी सर्व शाळांचे, मा. शिक्षण अधिकारी, माध्यमिक यांचे सहकार्य लाभले.

या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालय विकास समितीच्या नियमानुसार चार सभांचे आयोजन करण्यात येऊन सभेत दिलेल्या मार्गदर्शक सुचनेनुसार महाविद्यालयाचे कामकाजाचे नियोजन करून कार्यवाही करण्यात आली. विद्यापीठाने महाविद्यालयाचे प्राचार्य अशोक राणे यांची कबचौ उ.म.विद्यापीठात आंतर विद्याशाखेच्या प्रभारी अधिष्ठातापदी नियुक्ती करण्यात आली आहे.

या वर्षात विद्यापीठाने प्रथम वर्षाच्या विद्यार्थ्यांना अंतर्गत गुणांच्या आधारे गुणदान करून द्वितीय वर्षात सर्व विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यात आला. तसेच द्वितीय वर्षाच्या विद्यार्थ्यांची ऑनलाईन परीक्षा होऊन त्यांचा निकाल ९८% असून अनेक विद्यार्थ्यांना ८५% पेक्षा जास्त गुण मिळाले आहे. त्यातील प्रथम, द्वितीय तृतीय क्रमांक प्राप्त केलल्या विद्यार्थ्यांची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

अ. क्र.	अभ्यासक्रम	विद्यार्थ्याचे नाव	गुणांची टक्केवारी
१	द्वितीय वर्ष बी.एड.	वाणी तेजस्विनी सतीश	९२.२५
२		पावरा संजय बारक्या	९२.०८
३		जैन एश्ना अनुप	९२.०२
१	द्वितीय वर्ष बी.पी.एड.	धामोडे शुभम अनिल	८३.१८
२		सरोदे हर्षा हेमंत	८३.७७
३		राजपूत चेतस्विनी पी.	८३.०५
१	द्वितीय वर्ष एम.एड.	वारके रेश्मा पुनमचंद	९१.४७ (१०.००)
२		बोरसे जिज्ञासा विजय	८८.०० (९.९७)
३		जेसी एम.व्ही. लायनी एम.ए. जोशी लिना	९०.४१ (९.९५) ९१.६५ (९.९५) ८९.०६ (९.९५)
१	द्वितीय वर्ष एम.पी.एड.	चंदात्रे पराग के.	८६.००
२		पाटील दत्तात्रय नवल	८५.०९
		काळे वृषाली सुहास	८४.९५

महाविद्यालयास १९९२ पासून यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठाच्या बी.एड. शिक्षणक्रमाचे अभ्यासकेंद्र, शालेय व्यवस्थापन पदविका (डी.एस.एम.), सहयोगी बी.एड.प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम आणि एम.एम.शिक्षणशास्त्र आणि २०१० पासून बी.एड.इग्नो या शिक्षणक्रमांना

मान्यता आहे.

कोविड – १९ प्रतिबंध असल्याने दि. २०.०३.२०२० पासून शासनाच्या आणि विद्यापीठाच्या निर्देशानुसार सर्व शिक्षक झुम ॲपद्वारे ऑनलाईन अध्यापनाचे कामकाज करीत असून प्रत्येक महिन्याचा अहवाल प्राचार्यांकडे वेळापत्रकानुसार सादर केला आहे. तसेच कोविड–१९ संदर्भात शासनाचे निर्बंध शिथिल झाल्याच्या काळात प्रत्यक्षात अध्यापनाचे कामकाज केले आहे. नॅक कामकाजासाठी प्राचार्यांनी बोलविलेल्या सर्व सभांमध्ये संबंधित शिक्षक उपस्थित राहून अहवाल सादर केला आहे. तसेच महाविद्यालयाच्या शैक्षणिक व प्रशासकीय अंकेक्षण अहवालासाठी आवश्यक माहिती व पुरावे सादर केले आहे.

महाविद्यालयात उच्च गुणवत्ताधारक व्याख्यात वर्ग, सुसज्ज ग्रंथालय व वाचन कक्ष, भव्य क्रीडांगण, सुसज्ज इमारत, प्रायोगिक मानसशास्त्र व उपयोजित संख्याशास्त्र अध्यापनाची सोय असून महाविद्यालयाला विद्यापीठाकडून संशोधन केंद्र (Research Center) म्हणून मान्यता आहे. विद्यार्थ्यांना शिक्षणशास्त्रातील नेट–सेट परीक्षेची सुविधा उपलब्ध झालेली आहे. तसेच एम.फील व पीएच.डी. शिक्षणशास्त्र या विषयात संशोधनाची संधी उपलब्ध असून महाविद्यालयातील सात प्राध्यापकांना संशोधन मार्गदर्शक म्हणून मान्यता आहे. त्यांच्या मार्गदर्शनाखाली या वर्षात २ विद्यार्थ्यांना पीएच.डी. पदवी विद्यापीठाने प्रदान केली आहे आणि पाच विद्यार्थी संशोधन करीत आहे. महाविद्यालयातील ३ प्राध्यापक पीएच.डी. पदवीसाठी संशोधन करीत आहे.

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव यांच्या विद्यार्थी कल्याण विभागाकडून मुलींसाठी युवती सभा, स्वयंसिद्धा प्रशिक्षण व व्यक्तिमत्त्व विकास आयोजित करण्यात आली. महाविद्यालयातील एनएसएस विभागांतर्गत विविध शैक्षणिक व सामाजिक उपक्रमांचे नियमित आयोजन करण्यात आले. यामध्ये सर्व विद्यार्थ्यांनी भाग घेतला.

बी.पी.एड., एम.पी.एड.च्या विद्यार्थ्यांना प्रा. किशोर पाठक, प्रा. नवनित आसी, प्रा. आनंद उपाध्याय, प्रा. विनोद पाटील, प्रा.गोविंद मारतडे, डॉ. श्रीकृष्ण बेलोरकर, डॉ. दिनेश पाटील यांनी मार्गदर्शन केले.

या वर्षात महाविद्यालयाला कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ VCRMS योजने अंतर्गत प्रा. प्रविण कोल्हे यांनी संशोधनासाठी प्रस्ताव सादर केला आहे.

या वर्षात महाविद्यालयातील १५ प्राध्यापकांनी राष्ट्रीय स्तरावरील विविध परीषदांमध्ये सहभाग घेऊन निबंध वाचन केले. या वर्षात उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठाच्या विविध प्राधिकरणांवर महाविद्यालयातील ५ शिक्षक कार्यरत आहे. युजीसीनुसार आय.क्यु.ए.सी.अंतर्गत समितीच्या दोन सभा होऊन पात्र प्राध्यापकांचे युजीसी कॅस योजने अंतर्गत एपीआयची पडताळणी करून प्राध्यापकांसाठी वेतन निश्चिती शिबिर घेण्यात आले.

या वर्षभरात महाविद्यालयात डॉ. स. ना. भारंबे, डॉ. दिनेश पाटील, डॉ. साहेबराव भुकन, डॉ. लता मोरे, माजी अधिष्ठाता आंतरविद्या शाखा कबचौ उमवि, डॉ. बी. युवाकुमार रेड्डी, डॉ. गजान गुल्हाने, अमरावती, सौ. चारुलता पाटील, डॉ. वाय.एच.सनेर, धुळे, प्रा. साधना झोपे, प्रा. किसन पावरा इत्यादी मान्यवरांनी विविध प्रसंगी भेटी देऊन विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

नॅक संस्थेने जाहीर केलेला सुधारीत आराखडा या विषयावर आयक्युएसी व मेस्टाच्या सहकार्याने राष्ट्रीय चर्चासत्र दि. ०६.०८.२०२१ रोजी आयोजित करण्यात आले. या चर्चासत्राचे उद्‌घाटन कबचौ चे प्र. कुलगुरु प्रा. बी.व्ही.पवार यांनी केले. मेस्टाच्या अध्यक्षा प्रा. संजीवन महाले, नाशिक, उपाध्यक्ष प्रा. विष्णु शिखरे, प्रा. गजानन गुल्हाने, अमरावती, प्राचार्य अश्विन बोंदाडे, सोलापूर, डॉ. एस.टी.भुकन, खिरोदा डॉ. एस.डी.भंगाळे, प्राचार्य अशोक राणे, डॉ. व्ही.एस.झोपे, प्राचार्य स.ना.भारंबे यांनी मार्गदर्शन केले.

क.ब.चौधरी उ.म.वि. स्थानिक चौकशी समितीचे चेअमरन डॉ. दिनेश पाटील, डॉ विनोद पाटील, धुळे यांनी बी. व्होक अभ्यासक्रम मान्यतेसाठी महाविद्यालयाला भेट दिली. त्यानुसार विद्यापीठाने आणि शासनाने महाविद्यालयाला B.Voc in Physical Fitness and Leisure व B.Voc in Sphorts Management या युजीसी मान्यता अभ्यासक्रमांना शै. वर्ष २०२१–२२ पासून संलग्निकरण प्राप्त झाले आहे.

डॉ. सतीश देशपांडे, सहसंचालक, उच्च शिक्षण, जळगाव विभाग, जळगाव यांनी शासनाच्या ना हरकत प्रमाणपत्र पडताळणी करीता महाविद्यालयाला दि. २८.०५.२०२१ रोजी भेट देऊन पडताळणी केली.

महाविद्यालयाने कबचौ उमवि यांचेकडे बी.पी.ई.एस. या पदवी अभ्यासक्रम सुरू करण्यासाठी प्रस्ताव केला आहे. सदर प्रस्ताव विद्यापीठाने पात्र ठरवून शासनाकडे मान्यतेसी सादर केला आहे. सदर प्रस्तावाचा पाठपुरावा सुरू आहे.

महाविद्यालयाने अण्णासाहेब डॉ. जी.डी.बेंडाळे शिष्यवृत्ती अंतर्गत एकूण ८ विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती प्रदान केली. तसेच महाविद्यालयातर्फे गरीब विद्यार्थी निधी अंतर्गत ६ विद्यार्थ्यांना उत्तेजनार्थ शिष्यवृत्ती प्रदान केली. संस्थेच्या मार्गदर्शनानुसार गरजू विद्यार्थ्यांना दहा विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयाच्या फी मध्ये सवलत देण्यात आली.

महाविद्यालयाचे नॅक पुर्नमुल्यांकन तिसरी फेरीसाठी नॅक संस्थेने जाहीर केलेला सुधारीत स्वयंमूल्यमापन अहवाल लवकरच नॅक संस्थेकडे सादर करणार आहोत.

करीअर ॲन्ड कौन्सिलिंग सेल अंतर्गत कॅम्पस इंटरव्हू, सेट टीईटी, सीटीईटी या परीक्षा संदर्भात ऑनलाईन कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. यासाठी डॉ. एस.डी.भंगाळे, प्रा. निलेश जोशी, प्रा. सुरजित संधु, दुबई प्रा. केतन चौधरी तसेच महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक यांनी मार्गदर्शन केले.

महाविद्यालयात प्राध्यापक प्रबोधिनी अंतर्गत महाविद्यालयातील प्राध्यापकांनी विविध नवीन विषयांवर आणि संशोधन केलेल्या कामकाजावर आधारीत आपले विचार स्वतंत्रपणे विविध सत्रांमध्ये आयसीटीचा वापर करून सादर केले. या अंतर्गत बाहेरील तज्ञ शिक्षकांना बोलावून त्यांचेही व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले. यात प्रा. व्ही.एस. कंची, डॉ. सिमा बारी, डॉ. मनिषा इंदाणी इत्यादींचा समावेश आहे. या अंतर्गत सादर झालेल्या निबंधांचे एकत्रित संपादन करून स्वतंत्र जर्नल प्रकाशित करण्यात आले. या प्रबोधिनीचे कामकाज डॉ. जयश्री बी. पाटील यांनी पाहिले.

शारीरिक शिक्षणशास्त्र विभाग (विभागप्रमुख – प्रा. निलेश जोशी)

दि. २१.०६.२०२१ रोजी जागतिक योग दिनानिमित्त आयोजित केलेल्या योग कार्यशाळेत प्रा. प्रविण कोल्हे आणि प्रा. अंजली बन्नापुरे यांनी विद्यार्थी आणि शिक्षकांना मार्गदर्शन केले. या विभागात बॅडमिंटन बास्केटबॉल, क्रिकेट, रायफल शुटींग व लाईफ गार्ड मॅनेजमेंट हे पाच विद्यापीठ मान्यताप्राप्त प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम सुरू आहेत.

दि. २९ ऑगस्ट २०२१ रोजी राष्ट्रीय क्रीडा दिनानिमित्त प्रा. निलेश जोशी यांनी मार्गदर्शन केले. प्रा. प्रविण कोल्हे व निलेश जोशी, प्रा. पंकज पाटील, प्रा. अंजली बन्नापुरे, प्रा. अतुल गोरडे, प्रा. स्नेहल राऊत यांनी ऑनलाई विविध राष्ट्रीयस्तर कार्यशाळेत सहभाग नोंदवला.

शासनाच्या नियमा अनुसरुन एकलव्य क्रीडा संकुलातील जिम्नॅस्टिक्स विभागात आणि विविध क्रीडा दालनात आपल्या प्राध्यापकांच्या मार्गदर्शनाखाली क्रीडा प्रशिक्षण ऑनलाईन व ऑफलाईन सुरू आहे. अशाप्रकारे शारीरिक शिक्षणशास्त्र विभागामार्फत वर्षभर विविध उपक्रमांचे आयोजन महाविद्यालयातील प्राध्यापक व कर्मचारी यांच्या सहकार्याने करण्यात आले.

शै. वर्षात २०२१–२२ मध्ये बी.एड., एम.एड., बी.पी.एड., एम.पी.एड. या अभ्यासक्रमांना प्रवेश क्षमतेच्या सुमारे १००% विद्यार्थी प्रवेशित होतील. तसेच द्वितीय वर्षासाठी १००% विद्यार्थी प्रवेशित होती. या दृष्टीने महाविद्यालयाचे नियोजन केले आहे. यानंतर पुढील वर्षात महाविद्यालयात बी.पी.ई.एस.शिक्षणक्रमाला शासनाची मान्यता मिळाल्यानंतर प्रवेशा संदर्भात कार्यवाही होईल. त्यामुळे खेळाडू विद्यार्थ्यांना याचा लाभ मिळेल. शासनाच्या विविध अनुदान योजनासाठी वेळोवेळी प्रस्ताव सादर करण्यात येवून विद्यार्थी व शिक्षकांना त्याचा लाभ होईल.

Student Council for Work 2020-21

Sr. No.	Name	Designation
1	Prin. Dr. Ashok R. Rane	Chairman
2	Prof. Ketan P. Chaudhari	Member
3	Prof. Nilesh D. Joshi	Member
4	Dr. Shailaja D. Bhangale	Member, Academic section
5	Prof. Pankaj R. Patil	Member, Sports Section
6	Prof. Pravin D. Kolhe	Member, NSS
7	Dr. Swati v. Chavan	Member, Women Section
8	Prof. Kunda V. Baviskar	Member, Student, Devlopment officer
9	Dr. Vandana S. Chaudhari	Member, NSS.
10	Mr. Mohan B. Chaudhari	B.Ed. Students Representative, Female
11	Komal Madhukar Attarde	M.Ed Students Representative, Female
12	Shital Arun Patil	B. P. Ed. Students Representative, male
13	Tushar Kevaldas Patil	M.P. Ed. Students Representative, Female

महिला लैंगिक शोषण तक्रार निवारण समिती

विद्यापीठ अनुदान आयोग यांच्या सूचनेनुसार महिलांचे लैंगिक शोषण कायदा २०१३ नुसार महाविद्यालयात महिला लैंगिक शोषण तक्रार निवारण समिती स्थापन करण्यात आली आहे. ती पुढील प्रमाणे.

समिती प्रमुख - प्रा. डॉ. शैलजा डी. भंगाळे

महिला सदस्य - प्रा. कुंदा व्ही. बाविस्कर

महिला सदस्य - प्रा. सुनिता ए. नेमाडे

पुरुष सदस्य - प्राचार्य डॉ. ए. आर. राणे

पुरुष सदस्य- श्री. मोहन बी. चौधरी

महाविद्यालयातील सर्व शिक्षक शिक्षकेतर कर्मचारी आणि विद्यार्थी सर्वांचा ठाम विश्वास आहे. की महिलांचे लैंगिक शोषण हे स्त्रियांच्या समानतेच्या मूलभूत हक्कांची हिंसाच आहे. महिलांच्या शोषणाविरुद्ध तसेच पुरुष समानतेबाबत शिक्षक विद्यार्थी व अन्य कर्मचारी यांच्यात जनजागृतीसाठी करणे. तसेच महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांसाठी सुरक्षित वातावरणाची खात्री देणे. व लैंगिक शोषणाच्या तक्रारीचे निवारण करणे या दृष्टीने सदर समिती कार्य करील. समितीचे कार्य चार स्तरांवर होते. १) तक्रारीचे निवारण २) जण जागृती उपक्रम ३) समुपदेशन ४) योग्य माहिती उपलब्ध करून देणे.

प्रा. डॉ. शैलजा डी. भंगाळे
समिती प्रमुख

अहवाल विभाग

महाविद्यालयाचा इतर शाळा व महाविद्यालय याच्या सोबतचा परस्पर सामंजस्य करार -

महाविद्यालयाने शैक्षणिक व क्रीडा शेत्रातील विविध उपक्रमांसाठी शाळा व महाविद्यालय याच्या सोबत जून २०१६ पासून परस्पर सामंजस्य करार केला आहे. याचा लाभ महाविद्यालयातील शिक्षक आणि विद्यार्थी तसेच शाळेतील शिक्षक आणि विद्यार्थी यांना झाला आहे. या कराराची व्याप्ती पुढील प्रमाणे ...

१ विद्यार्थ्यांमध्ये क्रीडा क्षेत्रातील ज्ञन व कौशल्य यांचा विकास
२ विद्यार्थी आणि शिक्षक यांचे प्रशिक्षण व प्रत्यक्ष उपक्रम सहभाग
३ संशोधन आणि विकास
४ कौशल्य विकास कार्यक्रम
५ अतिथी व्याख्यानांचे आयोजन
६ शिक्षकांसाठी उदबोधन व उजळणी कार्यक्रम
७ शिक्षक विद्यार्थी अदान प्रधान उपक्रम
८ संयुक्तरित्या कार्यक्रमांचे आयोजन
९ आंतरवासिता कार्यक्रमाचे आयोजन
१० शालेय सराव पाठांचे आयोजन

वरील उद्देश साध्य करण्यासाठी महाविद्यालयाने खालील संस्थाशी सामंजस्य करार केला आहे.

१ आण्णासाहेब डॉ.जी.डी. बेंडाळे महिला महाविद्यालय, जळगाव
२ नंदिनीबाई वामनराव मुलींचे विद्यालय व कनिष्ठ महाविद्यालय, जळगाव
३ श्रीमती प.न. लुंकड कन्या शाळा, जळगाव
४ श्रीमती शकुन्तला माध्यमिक विद्यालय,जळगाव
५ ए. टी. झांबरे माध्यमिक विद्यालय, जळगाव
६ ओरीओन स्टेट बोर्ड इंग्लिश मेडीम स्कूल, जळगाव
७ श्रीमती शेवंताबाई टोके विद्यालय,जळगाव
८ शिरीष मधुकरराव चौधरी महाविद्यालय, जळगाव
९ एकलव्य क्रीडा संकुल, जळगाव
१० जळगाव जिल्हा क्रीडा संघ, जळगाव
११ इकरा शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, मेहरूण, जळगाव
१२ सद्गुरू शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, जळगाव
१३ सानेगुरुजी विद्याप्रबोधीनी शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, खिरोदा
१४ श्रीमती सीताबाई गणपत भंगाळे, विद्यालय, जळगाव
१५ कै. भिलाभाऊ गोटू सोनवणे माध्यमिक विद्यालय, जळगाव
१६ महाराणा प्रताप विद्यालय व कानिष्ठ महाविद्यालय, जळगाव

प्रा. शैलजा भंगाळे, समन्वयक

महाविद्यालयातील ध्वजारोहण

छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती समारंभ

महाविद्यालयाद्वारे आयोजीत मॅरेथॉन स्पर्धेतील विजयी खेळाडू

राष्ट्रीय सेवा योजनेंतर्गत वृक्षारोपण

75

Spiritual Platform **To Make Golden Career..**

KNOWLEDGE IS POWER
ESTD. 1945
Moolji Jaitha College

ViViDhaTa
Research & Training Center

IMR
Institute of Management
& Research

ñdm‘r {ddoH$mZ§X
H${Zð> ‘hm{dÚmb¶

KilBil Balak Mandir

IMPT

KCES's
Ojaswini
Ojaswini Kala
Mahavidhyalaya

Girls Hostel

Eklavya Krida Sankul

JalaSRI Watershed Surveillance
& Research Institute

GICE

Eklavya College of
Physical Education

G. P. V. P. School

ESTD : 1944

Orion CBSE English
Medium School

College of Education

S. S. Maniyar Law
College

A. T. Zamare Highschool

Orion English Medium
School

Post Graduation College of
Science, Technology &
Research

Adhyapak
Vidhyalaya (D. T.Ed)

College of
Engineering & Information
Technology

Spark Design & Print
Services

Dr. APJ Abdul Kalam
Skill Center

SPARK 0257 2251918

KHANDESH COLLEGE EDUCATION SOCIETY

A Profound Academic Movement